

Nr 112.

Ankom till riksdagens kansli den 22 maj 1925 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ny definitiv lönereglering för landshövdingarna och befattningshavare vid länsstyrelserna m. m. jämte i ämnet väckta motioner. (3:e avd.)

I den till riksdagen den 2 januari 1925 avlätna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1925—1926 hade Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln (punkterna 90—94 samt 100, 104, 106 och 107) föreslagit riksdagen att i avvaktan på den proposition, som kunde komma att i ämnet avlätas, i riksstaten beräkna

dels till landshövdingarna ett ordinarie förslagsanslag av 540,000 kronor,

dels till befattningshavare vid länsstyrelserna ett ordinarie förslagsanslag av 3,140,000 kronor,

dels det ordinarie anslaget till sakkunniga till biträde vid utredningar m. m. till 9,000 kronor,

dels det ordinarie reservationsanslaget till extra biträden hos länsstyrelserna m. m. till 675,000 kronor,

dels till beredande av ortstillägg till landsfogden i Göteborgs och Bohus län ett extra anslag av 200 kronor,

dels det ordinarie förslagsanslaget till ålderstillägg till 550,000 kronor,

dels det ordinarie förslagsanslaget till skrivmaterialier och expenser, ved m. m. till 1,200,000 kronor,

dels till beredande av tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare ett extra förslagsanslag av 9,500 kronor,

dels ock för bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst ett extra förslagsanslag av 5,500,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen avläten, den 13 mars 1925 dagtecknad proposition, nr 183, vilken hänvisats till statsutskottets förberedande behandling, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden samma dag, föreslagit riksdagen

dels besluta, att avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, skall från och med den 1 juli 1925 med nedan angivna undantag äga tillämpning å landshövdingar och befattningshavare vid länsstyrelserna, samt att i sam-

Bihang till riksdagens protokoll 1925. 6 saml. 55 häft. (Nr 112.) 1044 25 1

band därmed de vissa av sistnämnda befattningshavare tillkommande sportler skola till statsverket indragas;

dels besluta, att uti den till sagda reglemente hörande tjänsteförteckningen under femte huvudtiteln må införas följande:

Verk och befattningar	Avdelning och lönegrad enligt löneplanen
Femte huvudtiteln.	
<hr/>	
Landsstaten.	
<i>Landshövdingarna.</i>	
Landshövdingar	A 4
<i>Länsstyrelserna.</i>	
Landssekreterare	B 30
Landskamrerare	B 30
Länsassessorer	B 27
Länsnotarier av 1:a klass	B 22
Länsbokhållare av 1:a klass	B 22
Länsnotarier av 2:a klass	B 21
Länsbokhållare av 2:a klass	B 21
Landskanslistor	B 15
Landskontorister	B 15
Förste expeditionsvakter	B 7
Kansli- eller kameralbiträden	B 7
Expeditionsvakter	B 5
Kontorsbiträden	B 4
Skrivbiträden	B 2

dels bestämma antalet landshövdingar på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
24 landshövdingar	A 4

dels bestämma antalet ordinarie befattningshavare vid de särskilda länsstyrelserna på sätt departementschefen angivit;

dels besluta, att utöver vad i 3 § av avlöningsreglementet stadgas och utan hänsyn till vad i sagda författningsrum finnes däremot stridande skall i fråga om landshövdingbefattningar och befattningar vid länsstyrelserna gälla,

att med landshövdingbefattning icke må förenas uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för bankaktiebolag eller solidariskt bankbolag eller såsom funktionär i dylikt bolag,

att med annan tjänst än landshövding-, landssekreterar-, landskamrerar- eller länsassessorsbefattning må under den i 2 mom. av berörda 3 § i avlöningsreglementet angivna förutsättning kunna förenas tjänst å kommuns stat;

dels föreskriva, att vid tillämpning i fråga om landshövdingar och befattningshavare vid länsstyrelserna av de i 13 § 3 mom. 1 punkten i ovan nämnda avlöningsreglemente givna bestämmelserna om tjänstemans förflyttningsskyldighet skall med uttrycket »det verk, han tillhör eller varunder han lyder», förstås landsstaten i allmänhet, utan begränsning till det egna länet;

dels besluta, att i stället för vad i 22 och 23 §§ i berörda avlöningsreglemente stadgas skola i fråga om landshövding gälla följande bestämmelser:

1. *a.* Landshövding är berättigad till fri bostad i kronans hus med därtill i förekommande fall hörande planterat område (bostadslägenhet) av den omfattning, som av Kungl. Maj:t för varje särskilt län fastställts. Där särskilda förhållanden därtill föranleda, må dock Kungl. Maj:t tilldela landshövding antingen annan, åt honom förhyrd bostadslägenhet, eller ock, i stället för bostad in natura, kontant hyresersättning till belopp, som för varje gång med hänsyn till förekommande omständigheter bestämmes.

Vid landshövdingens tillträde till sin tjänst skall för honom avsedd bostad genom statens försorg vara försedd med möblering för högst fyra till representation avsedda rum. Underhållet av möblering, som genom statens försorg anskaffats, bekostas av statsverket.

b. Landshövding skall bebo honom anvisad bostadslägenhet, såframt icke Kungl. Maj:t på grund av särskilda omständigheter annorlunda medgivit.

I fråga om bostadslägenhetens begagnande skola i övrigt lända till efterrättelse de särskilda bestämmelser, som äro eller varda meddelade.

c. Därest landshövdingens bostadslägenhet erfordras för utvidgning av länsstyrelsens ämbetslokaler eller för annat statsändamål, är landshövding skyldig att å tid, som av Kungl. Maj:t bestämmes, avstå från lägenheten och åtnöjas med åt honom förhyrd bostadslägenhet eller kontant hyresersättning. För enahanda ändamål är landshövding jämväl skyldig att underkasta sig sådan minskning av bostadslägenheten, som skäligen må kunna ske.

Har landshövding på grund av sålunda ändrad disposition av den honom anvisade bostadslägenheten nödgats flytta, skall statsverket gottgöra honom skälig flyttningskostnad efter Kungl. Maj:ts bestämmande i förekommande fall. Har genom sådan flyttning eller i följd av en mera väsentlig, vid landshövdingens tillträde av befattningen icke påräknad, rubbning i bostadsförhållandena skada eller förlust åsamkats honom, skall statsverket lämna honom skälig skadeersättning, likaledes efter Kungl. Maj:ts bestämmande.

d. Beträffande bostadslägenhetens avträdande i andra fall än de i *c* angivna skall gälla, att landshövding eller, om han avlidit, hans dödsbo skall avträda lägenheten å den fardag, som infaller näst efter tre månader från det landshövdingen från tjänsten avgått eller avlidit, dock att avflyttning skall ske, där landshövding beviljas avsked på tid, som av honom begärts, å den fardag, som infaller näst efter avgången från tjänsten, samt, därest landshövding från tjänsten entledigas, å tid, som av Kungl. Maj:t bestämmes.

e. Landshövding eller, om han avlidit, hans dödsbo skall i den omfatt-

ning, som i brist på överenskommelse bestämmes av Kungl. Maj:t, upplåta nödigt utrymme i bostadslägenheten för landshövdingens vikarie eller efterträdare.

2. Kostnaderna för uppvärmning av landshövding anvisad bostadslägenhet samt för bränsle, som i lägenheten använts för hushållsändamål, bekostas till tre fjärdedelar av statsverket i enlighet med de närmare föreskrifter, som av Kungl. Maj:t utfärdas;

dels besluta, att landssekreterare och landskamrerare skola var för sig utöver dem enligt avlöningsreglementet tillkommande lön uppbära avlöningsförstärkning med följande belopp, för år räknat:

i Stockholms, Malmöhus samt Göteborgs och Bohus län	3,500 kronor
i Gotlands län	1,500 »
i övriga län	2,500 »

dels godkänna följande bestämmelser:

a) Beträffande ordinarie landssekreterare och ordinarie landskamrerare, som övergå till den nya lönestaten, skall gälla, att den, vilkens sammanlagda avlöning, tillfällig löneförbättring däri inbegripen, i medeltal under åren 1922—1924 jämte under samma tid i medeltal uppburna sportler, överstiger vederbörandes avlöning, däri inberäknad avlöningsförstärkning, för budgetåret 1925—1926, skall tilldelas personligt lönetillägg, motsvarande berörda överskott, dock högst 5,400 kronor för år räknat, med iakttagande, att det sålunda bestämda särskilda lönetillägget skall avskrivas: med en niondel från och med den 1 juli 1926, med ytterligare en niondel å det ursprungliga beloppet från och med den 1 juli 1927 o. s. v., så att hela beloppet är avskrivet med utgången av juni månad 1934.

Förutom genom nu nämnda successiva avskrivning skall berörda särskilda personliga lönetillägg minskas i den mån tjänstemannens avlöning till följd av uppflyttning till högre löneklass ökas utöver den i föregående stycke angivna sammanlagda avlöningen omedelbart efter övergången till den nya lönestaten.

Vid tjänstledighet för landssekreterare eller landskamrerare på grund av sjukdom eller av annan anledning skola i fråga om tjänstemannens rätt att uppbära avlöningsförstärkning och för honom eventuellt fastställt personligt lönetillägg gälla de särskilda bestämmelser, som av Kungl. Maj:t i sådant hänseende meddelas.

I fråga om ersättning till vikarie för landssekreterare och landskamrerare må särskilda föreskrifter likaledes av Kungl. Maj:t meddelas, att gälla utöver de i 19 § uti avlöningsreglementet givna bestämmelserna.

b) Beträffande befattningshavares avlöningsförmåner vid förflyttning till annan tjänst skola i fråga om landssekreterare och landskamrerare följande särskilda föreskrifter lända till efterrättelse.

Förflyttas landssekreterare eller landskamrerare efter egen ansökan eller, utan sådan ansökan, på grund av något tjänstemannens förfarande i tjänsten, till befattning inom samma eller lägre lönegrad, skall han, oavsett huruvida den nya stationeringsorten tillhör samma ortsgrupp som den gamla

eller icke, med frånträdande av den med den tidigare tjänsten förenade avlöningsförstärkningen och det av honom i sagda tjänst eventuellt uppburna personliga lönetillägget, äga i den nya tjänsten uppbära den avlöningsförstärkning, som tilläventyrs kan vara med densamma förenad.

Varder tjänsteman, om vilken nu är fråga, utan egen ansökan och utan något sitt förvållande förflyttad till tjänst inom samma eller lägre lönegrad, skall han, likaledes oberoende av vilken ortsgrupp, hans stationeringsort efter förflyttningen tillhör, bibehållas vid den avlöningsförstärkning och den rätt till personligt lönetillägg, som han i den tidigare tjänsten ägt åtnjuta;

dels besluta, att, där landshövding eller ordinarie tjänsteman vid länsstyrelse, å vilken ovan nämnda avlöningsreglemente kommer att från och med den 1 juli 1925 äga tillämpning, enligt hittills gällande bestämmelser ägt uppbära någon del av avlöningen — såväl i staten upptagen avlöning som tillfällig löneförbättring eller tillfälligt lönetillägg — i förskott, vid ingången av juli månad 1925 till honom skall på statsverkets bekostnad utbetalas ett belopp, motsvarande vad han skulle hava i den befattning, han vid utgången av juni månad 1925 innehar, i förskott uppburit för juli månad 1925, om de dittillsvarande avlöningsbestämmelserna då fortfarande varit gällande;

dels förklara, att övriga av riksdagen med avseende å den definitiva löne regleringen för befattningshavare vid statsdepartement med flera verk lämnade medgivanden må i tillämpliga delar gälla även beträffande landshövdingar och befattningshavare vid länsstyrelserna;

dels godkänna följande stat för landshövdingar och befattningshavare vid länsstyrelserna, att tillämpas från och med budgetåret 1925—1926:

Stat.	kronor
Avlöningar till landshövdingar, förslagsanslag	540,000
Avlöningar till ordinarie befattningshavare vid länsstyrelserna, förslagsanslag	2,590,700
Vikariatersättning, förslagsanslag	50,000
Avlöningsförstärkning till landssekreterare och landskamrerare, förslagsanslag	124,000
Personligt lönetillägg till landssekreterare och landskamrerare, förslagsanslag	260,000
Övergångslön, förslagsanslag	110,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	675,000
Sakkunniga till biträde vid utredningar m. m.	9,000
<hr/>	
Summa kronor 4,358,700	

Ann. Landshövdingar äga såsom representationsbidrag uppbära följande belopp, för år räknat:

Landshövdingen i Göteborgs och Bohus län	6,000 kronor
Landshövdingen i Malmöhus län	4,800 "
envar av övriga landshövdingar	3,600 "

Representationsbidrag utbetalas i samma ordning som lönen. Huruvida och i vad mån sådant bidrag må av landshövding uppbäras under annan ledighet än semester, bestämmes av Kungl Maj:t.

dels besluta, att tjänsteman vid länsstyrelse, som kvarstår å sådan äldre avlöningsstat, med vilken icke är förbunden skyldighet att underkasta sig minskning eller upphörande av sportler, skall, vid indragning till statsverket av sportler för befattningshavare vid länsstyrelserna, erhålla gottgörelse för mistade sportler, beräknad efter medeltalet av den inkomst, tjänstemannen må anses hava åtnjutit av sålunda indragna sportler under den senast förflutna tid, såvitt möjligt ej understigande tio år, därför denna inkomst kan uttrönas;

dels under femte huvudtiteln — med uteslutande av följande under avdelningen landsstaten uppförda anslag, nämligen det ordinarie anslaget till landshövdingarna, det ordinarie anslaget till tjänstemän och betjante vid länsstyrelserna, det ordinarie anslaget till sakkunniga till biträde vid utredningar m. m. samt det ordinarie reservationsanslaget till extra biträden hos länsstyrelserna m. m. — under avdelningen överståthållarämbetet och landsstaten under rubriken landshövdingar och befattningshavare vid länsstyrelserna uppföra ett ordinarie förslagsanslag av 4,358,700 kronor;

dels under femte huvudtiteln till beredande av ortstillägg till landsfogden i Göteborgs och Bohus län för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag av 200 kronor;

dels under femte huvudtiteln under avdelningen diverse nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till ålderstillägg, nu 650,000 kronor, med 100,000 kronor till 550,000 kronor;

dels under femte huvudtiteln under avdelningen diverse uppföra det ordinarie förslagsanslaget till skrivmaterialier och expenser, ved m. m. med 1,200,000 kronor;

dels under femte huvudtiteln till beredande av tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra förslagsanslag av 9,500 kronor;

dels ock under femte huvudtiteln för bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra förslagsanslag av 5,500,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet.

Härjämte hava till utskottet remitterats följande i ämnet väckta motioner, nämligen,

inom första kammaren:

nr 262 av herr *J. B. Johansson*, vilken föreslagit,

att riksdagen vid löneregleringen för landshövdingarna och länsstyrelsen på grundval av propositionen nr 183 må vidtaga följande ändringar i och tillägg till Kungl. Maj:ts förslag:

att länsnotarier och länsbokhållare av 1:a klass hänföras till lönegraden B 23;

att landskanslist- och landskontoristbefattningarna uppdelas i två klasser, varvid landskanslister och landskontorister av 1:a klass hänföras till löne-

graden B 17 samt landskanslister och landskontorister av 2:a klass hänföras till lönegraden B 15;

att i det föreslagna antalet ordinarie befattningshavare vid länsstyrelserna göres den ändring, att dels vid landskansli eller landskontor, där propositionen upptager 6 eller 5 landskanslist-, respektive landkontoristbefattningar, 2 av dessa befattningar uppföras såsom landskanslister respektive landskontorister av 1:a klass, dels vid landskansli eller landskontor, varest propositionen upptager 4, 3 eller 2 landskanslist- respektive landkontoristbefattningar, 1 av dessa befattningar uppföres såsom landskanslist respektive landkontorist av 1:a klass, dels ock övriga landskanslister och landskontorister uppföras såsom landskanslister respektive landskontorister av 2:a klass;

att 3 § avlöningsreglementet ävensom det i propositionen föreslagna stadgandet, att med landshövdingebefattning iake må förenas uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för bankaktiebolag eller solidariskt bankbolag eller såsom funktionär i dylikt bolag ej skall äga tillämpning på landshövding, som övergår från nu gällande lönestat till den nya lönestaten;

att avlöningsförstärkning till landssekreterare och landskamrerare skall utgå med följande belopp för år räknat:

i Stockholms, Malmöhus samt Göteborgs och Bohus län	4,500	kronor
i Gotlands län	2,500	»
i övriga län	3,500	» ;

att beträffande ordinarie landssekreterare och ordinarie landskamrerare, som övergå till den nya lönestaten, skall gälla, att den, vilkens sammanlagda avlöning, tillfällig löneförbättring däri inbegripen, i medeltal under åren 1920—1924 jämte under samma tid i medeltal uppburna sportler, överstiger vederbörandes avlöning, däri inberäknad avlöningsförstärkning, för budgetåret 1925—1926, skall tilldelas personligt lönetillägg, motsvarande berörda överskott, dock högst 7,200 kronor för år räknat, med iakttagande att det sålunda bestämda lönetillägget skall successivt avskrivas på sätt Kungl. Maj:t föreslagit;

att landshövding, som ej övergår på den nya lönestaten, skall äga uppbära tillfällig löneförbättring till enahanda belopp och under enahanda villkor som för budgetåret 1924—1925, att utgå från förslagsanslaget till avlöningar till landshövdingar; samt

att staten för landshövdingar och befattningshavare vid länsstyrelserna ävensom motsvarande riksstatsanslag höjes med det belopp, som erfordras vid bifall till ovan framställda förslag; och

nr 269 av herr *Th. Borell*, som hemställt,

att riksdagen, då riksdagen går att fatta beslut i den fråga, som avses i Kungl. Maj:ts proposition nr 183, må bestämma, att länsnotarier och länsbokhållare av första klass skola placeras i lönegraden 24 B i den nya löneplanen, motsvarande lönegraden B 15 i den förutvarande löneplanen, ävensom anvisa de medel, som en sådan placering påkallar; samt

inom andra kammaren:

nr 389 av herr *L. L. Lorichs*, som hemställt att riksdagen måtte besluta, att uti avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsförvaltningen och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, skall från den 1 juli 1925 under rubriken Landsstaten upptagas

Länsstyrelserna.

Landsfogde B 28

nr 409 av herr *E. Laurén*, vilken föreslagit, att riksdagen må besluta, att landskanslist- och landskontoristtjänsterna måtte upptagas i nionde lönegraden (nya sextonde löneklassen);

nr 410 av herr *Bj. Holmgren*, som hemställt, att landskanslister och landskontorister skola placeras i sextonde lönegraden med rätt till uppflyttning i högsta löneklassen inom sjuttonde lönegraden efter tjugu tjänsteår;

nr 411 av densamme, som i denna motion föreslagit, att landssekreterarna måtte varda bibehållna vid förmånen av, förutom stämpelprovision, jämväl arvode för exekutiva försäljningar av fast egendom, detta arvode dock till för år högst 4,000 kronor;

nr 412 av herr *B. Christenson* i Södertälje m. fl., vilka gjort enahanda hemställan som i motionen nr 269 i första kammaren;

nr 413 av herr *A. Wallerius* m. fl., vilka föreslagit, att riksdagen — vid bestämmandet av den nya löneregleringen för landshövdingarna och befattningshavare vid länsstyrelserna m. m. och i samband med att avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, förordnas skola äga tillämpning — måtte besluta, att landskanslister och landskontorister skola införas i lönegraden B. 10 (nya B. 17) i berörda avlöningsreglemente; samt

nr 414 av herr *C. W. O. Höglund* m. fl., vilka hemställt, att riksdagen ville besluta, att vid förestående lönereglering för landshövdingarna och befattningshavare vid länsstyrelserna, landskanslister och landskontorister hänföras till lönegraden B. 10 (nya 17:e) enligt avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement med flera verk.

I fråga om de skäl, motionärerna anført till stöd för sina förslag, får utskottet hänvisa till motionerna.

I. Landshövdingarna.

Vid redogörelsen för de förslag till lönereglering för landshövdingarna, 1902 års löneregleringskommitté och 1924 års landsstatslönesakkunniga framlagt, har departementschefen till en början upptagit det av löneregleringskommittén väckta förslaget om förändring i sättet för landshövdingebefatt-

ningarnas tillsättande och angivit sin ställning till förslaget ifråga samt där-
 efter övergått till behandling av de olika huvudformerna av löneförmåner,
 som nu tillkomma landshövdingarna eller för dem ifrågasatts.

Vad då först angår frågan om landshövdingens tillsättande genom förord-
 nande tillsvidare eller, såsom nu är fallet, medelst fullmakt, hade 1902 års
 löneregleringskommitté kommit till den uppfattningen, att landshövdingarna,
 särskilt med avseende å deras egenskap av förtroendeämbetsmän, borde hän-
 föras till sådana i 5 § av avlöningsreglementet den 22 juni 1921 för befatt-
 ningshavare vid statsdepartement m. fl. verk avsedda ordinarie tjänste-
 män, som tillsättas genom förordnande tillsvidare.

*Fråga om
landshövdingens
tillsättande
genom förord-
nande tills
vidare eller
medelst full-
makt.*

Lönereglerings-
kommittén.

Landstatsslönesakkunniga hava däremot på anförda skäl ansett fog icke
 icke förefinnas för en förändring i sättet för landshövdingarnas tillsättande.

De sakkunniga.

Statskontoret har i fråga om formen för landshövdingbefattningarnas till-
 sättande förklarat sig i likhet med de sakkunniga icke finna tillräckliga skäl
 till ändring i den hävdvunna anställningsformen medelst fullmakt.

Statskontoret.

Vad nu ifrågavarande spörsmål beträffar har departementschefen anført
 följande:

Departements-
chefen.

»För tillämpning av förordnandesystemet vid tillsättandet av vissa tjänster
 i ledande ställning — särskilt vid statens affärsdrivande verk men även inom
 andra förvaltningsgrenar — kunna helt visst åberopas fullgiltiga skäl, vilka
 ock lett till att detta system i allt vidare utsträckning kommit till använd-
 ning för dylika poster. I fråga om landshövdingarna synes mig dock till-
 räcklig anledning icke föreligga att övergiva den nuvarande fastare anställ-
 ningsformen medelst fullmakt och i stället tillämpa systemet med förordnande
 tills vidare. Några särskilda motiv härför hava ej blivit av lönereglerings-
 kommittén anförda. Då härtill kommer, att ett bibehållande av den nuva-
 rande anställningsformen för landshövdingarna, såsom av det följande torde
 framgå, icke erbjuder några egentliga svårigheter ur löneregleringssynpunkt,
 saknar jag anledning att tillstyrka den av kommittén ifrågasatta förändrin-
 gen. I likhet med de sakkunniga och statskontoret anser jag sålunda, att
 landshövdingarna fortfarande, såsom hittills, böra tillsättas genom fullmakt.»

Beträffande härefter de olika huvudformer av löneförmåner, som nu till-
 komma landshövdingarna eller för dem ifrågasatts, har å sid. 4—5 i stats-
 rådsprotokollet en redogörelse lämnats för de kontanta löneförmåner, lands-
 hövdingarna alltsedan 1870-talet åtnjutit.

Kontanta
avlönings-
förmåner.
Bidrag till
representa-
tions-
kostnader.

Av denna redogörelse framgår, att — fränsett dyrtidstillägg och tillfällig
 löneförbättring å 4,000 kronor — landshövdingens kontanta lön för närvarande
 utgör 13,000 kronor med undantag för landshövdingarna i Göteborgs och
 och Bohus län samt Malmöhus län, vilkas kontanta lön uppgår till 17,000
 respektive 15,500 kronor.

Löneregleringskommittén har ansett, att vid den nu avsedda definitiva
 löneregleringen de avlöningar i form av arvoden, som — fränsett bostads-
 förmån m. m. — skulle tillerkännas landshövdingarna, ej böra sättas högre

Löne-
reglerings-
kommittén.

än de arvoden, som tillkomma de i 1 mom. av 5 § uti avlöningsreglementet den 22 juni 1921 upptagna generaldirektörer, eller 19,000 kronor, och, med någon liten avrundning nedåt, ej lägre än den lön, 17,040 kronor, som tillkommer de generaldirektörer med fullmakt eller konstitutorial, som hänförs till tredje lönegraden, avdelning A (A 3), i den i 9 § av sagda reglemente upptagna löneplanen. Minsta arvodesbeloppet för landshövding skulle alltså enligt kommitténs förslag utgöra 17,000 kronor, eller samma arvodesbelopp, som enligt 5 § 2 mom. i avlöningsreglementet tillkommer statssekreterare.

Med tagen hänsyn ej allenast till länens folkmängd utan även till andra förekommande omständigheter och förhållanden har kommittén ansett högsta arvodesbeloppet, 19,000 kronor, böra tillkomma landshövdingarna i Göteborgs och Bohus samt i Malmöhus län, samt arvode å 17,000 kronor landshövdingarna i Uppsala, Södermanlands, Kronobergs, Gotlands, Blekinge, Hallands, Västmanlands, Jämtlands och Västerbottens län. Övriga tretton landshövdingar borde enligt kommitténs mening erhålla arvoden å 18,000 kronor eller det belopp, som utgör lön för de till fjärde lönegraden, avdelning A (A 4), i den i 9 § upptagna löneplanen hänfödda tjänstemän (justitieråd och regeringsråd).

De sakkunniga.

Såsom den i propositionen lämnade utredningen (sid. 6—7) utvisar, hava de landsstatsakkunniga funnit sig icke kunna biträda löneregleringskommitténs förslag utan hava de sakkunniga på anförda skäl föreslagit, att landshövdingarna måtte hänföras till lönegraden A 4 av den i 9 § av avlöningsreglementet intagna löneplan och sålunda komma i åtnjutande av de lönebelopp, som inom berörda lönegrad gälla för den ortsgrupp, vartill vederbörande residensstad hänförs.

Emellertid hava de sakkunniga ansett, att icke ens avlöning enligt löneplanens högsta grad för manliga tjänstemän i chefsställning räckte till för att bereda landshövdingarna de inkomster i tjänsten, de nödvändigt behöfve för tjänstens behöriga skötande, utan hava de sakkunniga föreslagit beredande åt ifrågavarande befattningshavare av särskilt bidrag till bestridande av vissa med deras tjänsteställning och ämbetsutövning förbundna kostnader av speciell natur.

I fråga om de skäl, de sakkunniga i sådant avseende anfört, tillåter sig utskottet hänvisa till sid. 20—21 i statsrådsprotokollet.

Beträffande storleken av de bidrag utav ifrågavarande art, som borde tillkomma landshövdingarna, hade de sakkunniga ansett, att, enär erfarenheten sedan gammalt bestyrkt, att representationskostnaderna av vissa anledningar ställde sig högre för landshövdingarna i Göteborgs och Bohus samt Malmöhus län än för landshövdingarna i de övriga länen, landshövdingarna i de båda förstnämnda länen borde erhålla något högre bidrag än de andra. Då representationskostnaderna syntes ställa sig högst i Göteborgs och Bohus län, borde landshövdingen därstädes tilldelas ett årligt bidrag till dessas bestridande med 6,000 kronor, under det att till landshövdingen i Malmöhus län borde utgå 4,800 kronor och till en var av de övriga landshövdingarna 3,600 kronor.

Statskontoret har ansett sig böra tillstyrka bifall till de sakkunnigas förslag i fråga om lönebeloppen, varvid ämbetsverket bland annat erinrat, huru som det vore allmänt erkänt, att avlöningsförhållandena för landshövdingarna vore otillfredsställande. Att hänföra landshövdingarna till lägre lönegrad än den av de sakkunniga föreslagna, eller den högsta för manliga tjänstemän i chefs- eller därmed jämförlig ställning, syntes statskontoret ej kunna ifrågasättas. Statskontoret.

Vad de särskilda representationsbidragen anginge, har statskontoret ej heller haft något att erinra emot, att dylika bidrag tilldelades landshövdingarna liksom ej heller mot de ifrågasatta beloppen.

I fråga om de lönebelopp, som skäligen böra tillkomma landshövdingarna, har departementschefen anfört följande: Departements-
chefen.

»Behovet av en effektiv lönereglering för landshövdingarna, vilkas nuvarande fasta avlöning bestämdes redan år 1874, torde få anses obestriddligt såväl i betraktande av de ansvarsfulla och mångsidiga uppgifter, vilka åligga dessa befattningshavare i deras ledande ställning inom rikets lokala förvaltning, som ock med hänsyn till de löneförbättringar, som på senare tid beretts andra tjänstemän i chefs- eller därmed jämförlig ställning. Av största vikt är även att vid landshövdingbefattningarnas liksom vid övriga tjänsters tillsättande kunna bortse från andra synpunkter än sådana, som enligt gällande grundlagsstadgande böra vara ensamt avgörande härvidlag. Jag delar sålunda tillfullo den uppfattning i berörda avseenden, vilken kommit till uttryck såväl i löneregleringskommitténs förslag som i de över detsamma avgivna utlåtandena.

I fråga om de erforderliga lönebeloppen kan väl skillnaden mellan ett avvägande av den fasta grundlönen enligt, å ena sidan, kommitténs och, å andra sidan, de sakkunnigas förslag icke i och för sig anses synnerligen stor. Härvid bör dock tagas i betraktande, att de sakkunniga föreslagit, att landshövdingarna tillika skola tilldelas särskilda representationsbidrag till avsevärda belopp. Till denna fråga får jag tillfälle att längre fram återkomma. Ur löneteknisk synpunkt föreligger emellertid en viktig skillnad mellan kommitténs och de sakkunnigas förslag beträffande själva avlöningen. Enligt det förra skulle landshövdingarna inordnas bland de tjänstemän, som avses i 2 kap. uti avlöningsreglementet den 22 juni 1921 (nr 451), och i likhet med dessa tilldelas arvode, för år räknat. Ehuru landshövdingarna, till skillnad från övriga i nämnda kapitel upptagna tjänstemän, som tillsätts genom förordnande tillsvidare, äro placerade å skilda orter inom landet, har kommittén vid bestämmandet av arvodesbeloppen icke tagit hänsyn till dyrortsförhållandena utan uppdelat befattningarna efter länens folkmängd m. fl. faktorer uti tre avlöningsgrader. De sakkunnigas förslag åter, enligt vilket landshövdingarna skulle hänföras till den grupp av befattningshavare, som avses i 3 kap. i avlöningsreglementet och uppbära sin avlöning i form av lön, innebär, att någon indelning i olika avlöningsgrader icke skulle ifrågakomma, varemot lönebeloppen skulle komma att variera på de olika dyrorterna.

Enär åliggandena för landshövdingarna i stort sett äro desamma, även om arbetsbördan på grund av länens större eller mindre folkmängd m. fl. förhållanden kan vara ej oväsentligt olika, synes det mig i hög grad vanskligt att verkställa en rättvis och bestående gradering av befattningarna efter deras vikt och det dem påvilande arbetet. Ett system, enligt vilket avlönerna bestämmas till olika belopp allt efter levnadskostnadernas storlek i de särskilda residensstäderna, synes mig därför lämpligare och naturligare, synnerligast om därjämte, såsom jag vill föreslå, ett särskilt representationsbidrag fastställes att utgå med högre belopp i vissa län än i andra.

Enär landshövdingarna, såsom jag tidigare framhållit, lära fortfarande böra tillsättas genom fullmakt, och då de i 3 kap. uti avlöningsreglementet den 22 juni 1921 givna bestämmelserna, med en del jämkningar på särskilda punkter, utan olägenhet torde kunna vinna tillämpning även beträffande ifrågavarande befattningshavare, synes det mig riktigtast, att lönen till landshövdingarna bestämmes att utgå enligt den i avdelning A av 9 § uti sagda avlöningsreglemente intagna löneplanen. På sätt de sakkunniga föreslagit torde landshövdingarna därvid böra i fråga om lönen jämnställas med justitieråd och regeringsråd och sålunda hänföras till lönegraden A 4. Inom sagda lönegrad förekommer allenast en löneklass, och utgör lönen å billigaste ort 16,200 kronor och å dyraste ort 18,000 kronor för år räknat.

Den lönereglering, varom nu är fråga, avser bland annat att i största möjliga utsträckning göra landshövdingarna oberoende av förvärvskällor vid sidan av statstjänsten. Jag tillåter mig i detta sammanhang erinra, hurusom i 3 § av avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement m. fl. verk stadgats förbud — villkorligt eller ovillkorligt — för innehavare av ordinarie befattning att därmed förena annan tjänst eller uppdrag av viss beskaffenhet. I 2 mom. av sagda paragraf föreskrives sålunda bland annat, att med ordinarie befattning ej må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är försett med Kungl. Maj:ts oktroj eller blivit registrerat såsom aktiebolag, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning av vad slag det vara må. Kungl. Maj:t eller, vad angår befattningshavare inom vissa lönegrader, annan vederbörande myndighet kan dock medgiva undantag härutinnan efter prövning att det uppdrag eller den befattning, varom i varje särskilt fall är fråga, icke kan anses inverka hinderligt för utövande av statstjänsten.

Dessa inskränkningar i rätten att vid sidan av statstjänsten utöva annan verksamhet böra givetvis i samband med löneregleringen bliva gällande även för landshövdingarna. I ett avseende synes det till och med föreligga anledning att för de sistnämndas vidkommande föreskriva en viss skärpning av bestämmelserna i fråga. Med landshövdingbefattning bör nämligen enligt min uppfattning icke få förenas uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för bankaktiebolag eller solidariskt bankbolag eller befattning såsom funktionär i dylikt bolag. Enligt mitt förmenande måste det anses olämpligt, att de sins emellan om allmänhetens förtroende konkurrerande

affärsföretag, om vilka här är fråga, sättas i tillfälle att för sina syften tillgodogöra sig den auktoritet inom det allmänna livet, som bör tillkomma en landshövding.

Något undantag från nu angivna regel läser icke böra medgivas. Där emot anser jag icke anledning förefinnas att förhindra, att landshövding, efter vederbörligt tillstånd, må kunna innehava liknande uppdrag eller befattnings hos hypoteksbank eller annan därmed jämförlig inrättning. Vad sådan inrättning beträffar, synas nämligen icke föreligga samma skäl för ett förbud i berörda hänseende, som måste anses avgörande, då fråga är om vanliga affärsbanker.»

Vad härefter frågan om särskilt representationsbidrag för landshövdingarna angår, har departementschefen yttrat:

»I likhet med de sakkunniga finner jag under nuvarande förhållanden väsende skäl tala för att landshövdingarna utöver förmånerna av fast lön jämte fri bostad och möbleringsbidrag tilldelas ett särskilt årligt belopp såsom bidrag till bestridande av de med ämbetet förenade representationskostnaderna. De av de sakkunniga i sådant avseende föreslagna beloppen synas mig icke giva anledning till erinran. Representationsbidrag torde sålunda böra utgå till landshövdingen i Göteborgs och Bohus län med 6,000 kronor, till landshövdingen i Malmöhus län med 4,800 kronor samt till envar av övriga landshövdingar med 3,600 kronor, allt för år räknat. Då med landshövdingens tjänstledighet för olika ändamål i allmänhet icke torde följa nämnvärd inskränkning i dennes representativa skyldigheter, synes det mig icke behöfligt att, på sätt statskontoret ifrågasatt, föreskriva, att representationsbidraget ej må uppbäras under tjänstledighet, överskjutande viss tid. Då emellertid i vissa fall — såsom då landshövding under längre tid drabbats av sjukdom eller erhållit ledighet för enskilda angelägenheter — sådana förhållanden kunna tänkas föreligga, att representationsbidraget icke skäligen bör utgå, torde det böra bero på prövning av Kungl. Maj:t, huruvida och i vad mån representationsbidraget, som i allmänhet torde böra utbetalas i samma ordning som lönen, må tillgodonjutas under annan ledighet än semester.»

Enligt Kungl. Maj:ts på beslut av 1884 års riksdag grundade skrivelse till statskontoret och domänstyrelsen den 30 maj 1884 angående landshövdingelöneregleringsfondens indragning till statsverket m. m. åtnjuta landshövdingarna rätt till bostad i länsresidensen samt rätt att begagna de där till hörande trädgårdar och parkanläggningar.

Bostads-
förmån m. m.

Sedan löneregleringskommittén lämnat en kortfattad redogörelse för storleken av de tomtområden eller andra områden med planteringar och trädgårdar, som tillhöra landshövdingbostäderna, har kommittén i fråga om den fortsatta dispositionen av bostadslägenhet med trädgård eller parkanläggning för landshövdingarna anfört följande:

Löne-
reglerings-
kommittén.

»I de förmåner beträffande bostadslägenhet med tillhörande trädgård och parkanläggning, vilka för närvarande tillkomma landshövdingarna i de skilda

länen, bör enligt kommitténs mening ingen rubbning ske, så länge nuvarande landshövding kvarstår vid sin befattning. Däremot anser kommittén, att blivande innehavare av landshövdingebefattning bör vara underkastad ändring härutinnan.

Helt säkert kommer den fortgående ökningen av länsstyrelsernas arbetsuppgifter med därav betingad ökning av arbetskrafterna att här och var nödvändiggöra en utvidgning av länsstyrelsens ämbetslokaler. Där så inträffar, kan det visa sig vara för statsverket fördelaktigast, att landshövdingens bostadslägenhet i länsresidenset tages i anspråk för den erforderliga utvidgningen, och det kan härvid även befinnas lämpligast, att landshövdingen tillsvidare icke förses med bostad i kronan tillhörig byggnad utan i stället anvisas för hans räkning förhyrd bostadslägenhet.

På grund härav och då staten, där sådant även av annan orsak kan erfordras, bör vara oförhindrad att vidtaga ändring i dispositionen av en åt landshövding upplåten bostadslägenhet och att låta anstå med anskaffande åt landshövding av bostad i kronan tillhörig byggnad, anser kommittén föreskrift böra meddelas därom, att, där åt landshövding upplåten bostadslägenhet erfordras för annat statsändamål, landshövdingen skall vara skyldig att avstå från lägenheten och tillsvidare åtnöjas med åt honom förhyrd bostadslägenhet av den omfattning, Kungl. Maj:t bestämmer.

Likaså bör enligt kommitténs mening landshövding hava skyldighet att underkasta sig sådan minskning av den honom anvisade bostadslägenheten, som skäligen må kunna ske.

Emellertid synes billigheten kräva, att staten icke utan tvingande skäl begagnar sig av landshövdingens skyldighet i dessa hänseenden, därest icke landshövdingen redan vid tillträddandet av sin befattning haft anledning att räkna med en ändring i förhållandena. Enligt kommitténs mening bör därför, när landshövding avgår från sin befattning, utredas, huruvida och i vad mån behov av ändring i dispositionen av landshövdingens bostadslägenhet då föreligger eller förväntas under den närmaste tiden kunna ifrågakomma.

Skulle landshövding på grund av ändrad disposition av hans bostadslägenhet nödgas flytta till annan honom anvisad bostadslägenhet, lär statsverket böra ersätta kostnaderna för flyttningen, och likaså bör, därest landshövding genom sådan flyttning eller i följd av en vid tillträddandet av befattningen icke påräknad mera väsentlig rubbning i bostadsförhållandena vållas skada eller förlust, statsverket hålla honom skadeslös.»

Kommittén har därjämte förordat en successiv reglering av storleken utav de åt landshövdingarna anvisade bostadslägenheterna m. m., i vilket avseende kommittén anför:

»Enligt vad redan antytts, äro i en del län den åt landshövdingen anvisade bostadslägenheten och till densamma hörande markområden större, än som kräves för landshövdingens eget behov, så att landshövdingen kunnat till annan upplåta delar därav. Då härigenom landshövdingarnas likställighet i avlöningshänseende sinsemellan rubbas, anser kommittén, att vid nuvarande landshövdingens avgång från tjänsten genom Kungl. Maj:ts försorg

bör undersökas, huruvida landshövdingens dittillsvarande bostadslägenhet med tillhörande markområden må vara större än som kan anses skiligt med hänsyn till vad i allmänhet landshövding består, och att, i den mån så är förhållandet, vad som icke anvisas nya tjänsteinnehavaren, bör övertagas av staten för att av vederbörande myndighet förvaltas och, där så lämpligen kan ske, göras för statsverket inkomstbringande. I överensstämmelse med sin uppfattning härutinnan anser kommittén, att den nu till landshövdingen i Örebro län från Örebro stad utgående årliga ersättningen för en till staden överläten fastighet bör vid nuvarande landshövdingens avgång indragas till statsverket.

Det har synts kommittén, att landshövding bör vara skyldig att bebo honom av kronan anvisad bostadslägenhet; dock torde Kungl. Maj:t böra kunna medgiva undantag härifrån, där särskilda förhållandena därtill föranleda.

I fråga om avträddande av bostadslägenhet med därtill hörande område borde enligt kommitténs mening gälla, att landshövding eller, om han avlidit, hans dödsbo skulle avträda lägenheten å den fardag, som infölle näst efter tre månader från det landshövdingen från tjänsten avgått eller avlidit, dock att avflyttning skulle ske, därest landshövding beviljades avsked i enlighet med egen begäran, å den fardag, som infölle näst efter avgången, samt, därest landshövding från tjänsten entledigades, å tid, som av Kungl. Maj:t bestämdes.»

För närvarande bestrider statsverket tre fjärdedelar av kostnaden för uppvärmning av landshövding tillagd boställslägenhet och påvilar sålunda vederbörande landshövding allenast en fjärdedel av denna kostnad.

Landshövdingbostädernas uppvärmning.

Med hänsyn till de svårigheter, som vore förbundna med tillämpningen av bestämmelserna att statsverket bidroge till kostnaderna för uppvärmning av landshövdingens boställslägenhet, har kommittén ansett, att statsverkets bidrag borde utsträckas att gälla utom själva uppvärmningskostnaden jämväl utgifterna för bränsle, som användes för tvätt, bak eller annat hushållsändamål, och detta vare sig landshövdingen hade sin bostad i kronan tillhörig byggnad eller bostad anvisats honom i en av statsverket förhyrd lägenhet. Ur kostnadssynpunkt syntes kommittén betänkligheter däremot icke behöva hysas, då därigenom statsverkets hittillsvarande utgifter för ifrågavarande ändamål icke syntes komma att mera nämnvärt ökas.

Kommittén.

Ehuru, vid bifall till vad kommittén sålunda ifrågasatte, bestämmelserna i ämnet syntes bliva mindre svåra att tillämpa än de nuvarande, syntes dock till åstadkommande av en riktig och likformig tillämpning Kungl. Maj:t böra utfärda närmare bestämmelser i ämnet, under beaktande av de av kommittén framförda synpunkterna.

Vid 1884 års riksdag framlade Kungl. Maj:t förslag därom att landshövdingelöneregleringsfondens behållning vid samma års utgång i kontant, utestående uppbörd och utlånta medel måtte reserveras för att, i den mån rän-

Möblering.

tan å densamma lämnade tillgång, användas till att förse landshövdingarnas boställsvåningar med de inventarier av större och varaktigare värde, som av Kungl. Maj:t funnes erforderliga.

Till stöd för detta förslag hade föredragande departementschefen anført, att, så länge en tillträdare av ett landshövdingeresidens icke finge mottaga detsamma annat än, så att säga, med tomma väggar, förmånen av fri bostad vore förbunden med ganska kännbara ekonomiska uppoffringar för de nödvändigtvis tämligen rymligt tilltagna bostadslokalernas förseende med nödiga möbler och andra inventarier, uppoffringar så stora, att icke alltid den för ämbetet mest lämplige kunde vara i tillfälle att underkasta sig dem. Utgifterna härför kunde nämligen för en landshövding, som icke ägde tillräcklig enskild förmögenhet, föranleda vid ämbetets tillträdande en skuldsättning, till vars amortering lönen sedermera icke annat än undantagsvis lämnade tillgång. Vid ett tillfälle, nämligen år 1866, hade det ock visat sig behöfligt att åt den då tillträdande landshövdingen i Jämtlands län bereda medel till anskaffande av inom länsresidenset erforderliga möbler.

Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag vann emellertid icke riksdagens bifall.

Reservant inom
lönereglerings-
kommittén.

Frågan om bidrag från statens sida till landshövdingbostädernas möblering har berörts av en reservant inom löneregleringskommittén, som hemställt, att i landshövdingarnas förmån av fri bostadslägenhet skulle ingå skyldighet för statsverket att bekosta och underhålla möbleringen till en större matsal jämte två eller tre för representation avsedda rum. Enligt nämnda reservants uppfattning vore det svårt att utan närmare kännedom om de skilda lägenheternas beskaffenhet bedöma, i vilken omfattning statsverket borde åtaga sig möblering av landshövdingarnas bostadslägenhet. Emellertid syntes man med ledning av det år 1913 av dåvarande överintendentsämbetet uppgjorda, på infordrade upplysningar grundade förslaget kunna utgå från, att möbleringen borde omfatta en större matsal jämte två à tre rum, avsedda för erforderlig representation. Till möbleringen borde räknas inventarier av större och varaktigare värde, däribland även ljuskronor, speglar, större golvmattor och gardiner.

De sakkunniga.
Bibehållande
av systemet
med tjänste-
bostad åt
landshöv-
dingarna.

De sakkunniga hava, i huvudsaklig överensstämmelse med den uppfattning, som gjorts gällande av löneregleringskommittén, såsom sin mening framhållit, att det icke, åtminstone ej under nuvarande förhållanden, kunde anses lämpligt att övergå från systemet med tillhandahållande av tjänstebostad åt landshövdingarna till beredande åt dessa befattningshavare av hyresersättning med skyldighet för dem att själva ombesörja anskaffandet av lämplig bostad. I betraktande av landshövdingens ställning inom länet och de representationsplikter, som otvivelaktigt alltjämt vore förbundna med ämbetets utövning, vore det i de flesta fall knappast möjligt att på ett tillfredsställande sätt ordna bostadsfrågan för landshövdingarna utan anlitande av de staten tillhöriga residensbyggnaderna. Emellertid vore det enligt de sakkunnigas uppfattning även av största vikt, att landshövdingen icke måtte behöva disponera över en större och för honom dyrbarare bostad än som kunde

anses behöfelig och med hans ställning förenlig. I första hand syntes det därför böra undersökas, huruvida möjlighet föreläge att åstadkomma en reduktion av sådana till landshövdingarna upplåtna bostadslägenheter, som kunde anses onödigt stora och dyrbara för bostadsinnehavaren. Rörande sättet och ordningen för en dylik reduktion syntes intet väsentligt vara att erinra mot vad av löneregleringskommittén i sådant hänseende ifrågasatts.

Även om alla de åtgärder i nu angivna hänseende, som kunde befinnas praktiskt genomförbara, så snart möjlighet därtill föreläge, bleve förverkligade, måste man dock, enligt de sakkunnigas mening, räkna med att landshövdingarna även framdeles, åtminstone i de flesta fall, komme att hava till sig upplåtna bostadslägenheter, som till storleken väsentligt överstege de bostäder, vilka i allmänhet innehades av i avlöningshänseende jämförliga befattningshavare. För att kunna fullständigt utnyttja dessa bostäder måste landshövdingarna på rummens möblering m. m. nedlägga kostnader, som icke kunde anses stå i rimligt förhållande till de för ifrågavarande tjänstemän avsedda kontanta avlöningsförmånerna. Det föreläge därför, enligt de sakkunnigas åsikt, ett oavvisligt behov att tillse, i vad mån staten kunde bidraga till berörda kostnader.

Möbleringsbidrag.

Till en nytillträdande landshövding, som icke finge möblering in natura av vissa rum, borde enligt de sakkunnigas mening utgå kontant möbleringsbidrag å 12,000 kronor.

I fråga om uppvärmning av landshövdingarnas bostäder samt disposition av dithörande markområden hava de sakkunniga förklarat sig ej hava något att erinra mot vad löneregleringskommittén anfört och hemställt.

Beträffande den ifrågasatta skyldigheten för landshövding att avstå från honom tilldelad boställslägenhet mot erhållande av annan lägenhet liksom att underkasta sig skälig minskning av boställslägenheten har statskontoret framhållit, att då den nya löneregleringen och vad i sammanhang därmed föreslagits innefattade högst väsentligt förbättrade förmåner, det icke kunde anses obilligt, om även nuvarande landshövdingar, därest de överginge på ny stat, bleve underkastade ifrågavarande skyldigheter, särskilt som både flyttningskostnad och eventuell ersättning för skada eller förlust skulle gäldas av statsmedel. Även vid en dylik utsträckning av här avsedda skyldigheter syntes det kunna förväntas, att någon ändring i fråga om nuvarande landshövdingars boställslägenheter icke komme att under deras tjänstetid vidtagas, för så vitt ej starka skäl därför föreläge.

Statskontoret.

Att statsverket, på sätt de sakkunniga hemställt, åtog sig möbleringen av vissa för representation avsedda rum i landshövdingarnas boställslägenheter samt underhållet av möblerna har synts statskontoret icke vara mer än rimligt. Däremot har statskontoret uttalat sin tvekan rörande förslaget att kontant möbleringsbidrag eventuellt skulle kunna i stället utgå, enär staten härigenom skulle kunna få gälda dylikt bidrag upprepade gånger vid samma befattning inom relativt kort tidrymd och tillräcklig anledning syntes saknas att utbetala kontant ersättning, för den händelse en landshövding skulle önska att i representationsrummen använda egna möbler.

Departements-
chefen.

Beträffande frågan om landshövdingens rätt till fri bostad och statsverkets bidrag till uppvärmning av landsbövdningarnas boställslägenheter samt för möblering har departementschefen anfört följande:

»I likhet med löneregleringskommittén och de sakkunniga anser jag det av praktiska skäl och med hänsyn till rådande förhållanden icke böra ifrågasättas att vid den nu tillämnade löneregleringen övergiva det hittillsvarande systemet, enligt vilket landshövding i regel innehar bostad i länsresidenset, i samband varmed följer rätt till begagnande av därtill eventuellt hörande trädgård och parkanläggningar. Emellertid torde man böra räkna med att det inom en mer eller mindre nära framtid blir nödvändigt att på olika håll verkställa en reglering av landshövdingarnas boställslägenheter antingen för möjliggörande av erforderlig utvidgning utav länsstyrelsernas eller andra statsmyndigheters ämbetslokaler eller i syfte att befria landshövdingen från att behöva disponera över en större och för honom dyrbarare bostad än som kan anses skälig med hänsyn till hans ställning och representativa uppgifter. Det torde därför böra föreskrivas, att, där åt landshövding upplåten bostadslägenhet i dess helhet eller delvis erfordras för annat statsändamål eller där särskilda förhållanden eljest därtill föranleda, landshövdingen skall vara skyldig att antingen avstå från lägenheten eller ock underkasta sig den minskning av densamma, som må anses skälig. I förra fallet bör landshövding vara skyldig att övertaga annan lämplig lägenhet, för den händelse sådan genom statsverkets försorg kan beredas honom, eller ock att åtnöjas med kontant hyresersättning.

Efter en undersökning, på sätt löneregleringskommittén föreslagit, för utrönande av huruvida de åt landshövdingarna för närvarande upplåtna bostadslägenheterna med tillhörande markområden kunna anses onödigt stora torde vad som härvidlag eventuellt överskjuter det skäliga böra övertagas av staten. Såsom statskontoret framhållit, lärer det icke kunna anses obilligt, att även nuvarande landshövdingar, därest de övergå på ny stat, bliva underkastade skyldigheten att vidkännas inskränkningar i berörda hänseenden. Då det synes önskvärt, att erforderliga regleringar av landshövdingarnas bostäder m. m. må kunna genomföras utan onödigt dröjsmål, torde sålunda anledning saknas att, på sätt kommittén ifrågasatt, föreskriva, att nuvarande landshövdingar, även om de ingå på de nya avlöningsbestämmelserna, skola vara bibehållna vid sina hittillsvarande rättigheter i fråga om bostadslägenheter med tillhörande områden.

Mot vad löneregleringskommittén föreslagit dels i fråga om gottgörelse för flyttningskostnad eller skadeersättning i vissa fall åt landshövding, som på grund av ändrad disposition av den honom anvisade bostadslägenheten nödgats flytta, dels ock beträffande tiden för avträädandet av landshövdingens bostadslägenhet i olika fall, synes mig någon erinran icke vara att framställa. Likaså torde få anses skäligt, att landshövding eller, om han avlidit, hans dödsbo skall i den omfattning, som i brist på överenskommelse bestämmes av Kungl. Maj:t, upplåta nödigt utrymme i bostadslägenheten för landshövdingens vikarie eller efterträdare.

Vad angår de bränslekostnader, som äro förenade med ett utnyttjande av landshövdingarnas boställslägenheter, anser jag, på de av löneregleringskommittén anförda skäl, att statsverkets bidrag bör utsträckas till att gälla, utom själva uppvärmningskostnaden, jämväl utgifterna för bränsle, som erfordras till vissa hushållsändamål. Närmare föreskrifter härutinnan torde böra utfärdas av Kungl. Maj:t.

Den av de sakkunniga framförda frågan om bidrag från statens sida till landshövdingbostädernas möblering anser jag vara av den vikt, att densamma bör lösas i samband med den nu tillämnade löneregleringen. Med hänsyn såväl därtill att den bostad, landshövding får till sig upplåten och åläggas att bebo, i regel är väsentligt större än den, som andra befattningshavare i närmast jämförlig ställning pläga förskaffa sig, som ock till de representationsplikter, vilka allmänt anses förbundna med landshövdingens ämbetsutövning, synes staten icke böra undandraga sig att lämna ett väsentligt bidrag till möbleringen av dennes bostad. Samtidigt som detta bidrag göres verkligt effektivt torde böra tillses, att detsamma icke kommer att verka allt för ojämnt med hänsyn till det i de särskilda fallen föreliggande behovet. Bidraget bör enligt min mening utgå i sådan form, att staten uppsätter och underhåller fullständig möblering av några rum i landshövdingens bostad. Antalet av de rum, som sålunda skulle möbleras genom statens försorg, torde lämpligen böra bestämmas till högst fyra inom varje länsresidens, och bör uppsättningens storlek och sammansättning i öfrigt givetvis lämpas efter de rådande förhållandena i varje särskilt fall och med fullt beaktande av ändamålsenlighetens krav. Den anskaffade uppsättningen bör givetvis förbliva statsverkets egendom. Att på sätt de sakkunniga ifrågasatt, under vissa förutsättningar i stället utbetala ett kontant möbleringsbidrag till landshövdingen, som därigenom bleve i tillfälle att för den erhållna summan förskaffa sig egna möbler, synes mig icke lämpligt, då detta, såsom statskontoret framhållit, skulle kunna medföra onödigt ofta återkommande kostnader av här ifrågavarande slag vid en och samma tjänst, varjämte vissa landshövdingar därigenom skulle beredas en privatekonomiskt större förmån än andra. Anskaffandet genom statens försorg i nyssnämnda utsträckning av möblering till landshövdingresidensen torde böra ske successivt vid efter den 1 juli 1925 inträffande landshövdingsskiftet. Självfallet bör tillsvidare endast en uppsättning avses för varje residens. Kostnaden per uppsättning torde böra beräknas till högst 20,000 kronor. Då i medeltal tre landshövdingar tillsättas under en period av två år, synes den genomsnittliga årskostnaden tillsvidare böra beräknas till 30,000 kronor. Denna kostnad bör enligt min mening lämpligen utgå av det under femte huvudtiteln upptagna expensanslaget. Till frågan om detta anslags bestämmande återkommer jag i det följande.»

Vidkommande till en början frågan om *sättet för landshövdingss tillsättande* hava, såsom den lämnade redogörelsen giver vid handen, delade meningar härutinnan gjort sig gällande. Å ena sidan har sålunda Kungl. Maj:t, i lik-

Utskottets
yttrande.

het med landsstatslönesakkunniga och statskontoret, hävdad den uppfattningen, att landshövdingarna borde såsom hittills tillsättas medelst fullmakt, under det att å andra sidan 1902 års löneregleringskommitté såsom sin åsikt framhållit, att det för vissa befattningar gällande förordnandesystemet även borde tillämpas å landshövdingarna.

Vid det övervägande, utskottet ägnat detta spörsmål, har utskottet icke funnit tillräckliga skäl förebragta för en ändring i den nu gällande ordningen härutinnan, och anser sig utskottet alltså böra ansluta sig till Kungl. Maj:ts förslag i denna del.

Vad härefter angår de för landshövdingarna föreslagna *kontanta avlöningsbeloppen*, har utskottet först upptagit till behandling frågan, huruvida, på sätt Kungl. Maj:t föreslagit, avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, den 22 juni 1921 bör å dem tillämpas eller huruvida icke, såsom innevarande års riksdag beslutat i fråga om vissa befattningshavare vid universiteten, ett särskilt löneschema bör för dem utarbetas och särskilda avlöningsbestämmelser komma till tillämpning. Utskottet har härvid kommit till den slutsatsen, att den i avlöningsreglementet intagna löneplanen icke lämpar sig för landshövdingarna, och synes utskottet flertalet av reglementets bestämmelser, därest de skulle gälla för landshövdingarna, komma att sakna reellt underlag. Utskottet vill särskilt framhålla, att då, på sätt Kungl. Maj:t föreslagit och utskottet nedan förordar, landshövdingarna även hädanefter torde böra bibehållas vid dem tillkommande förmån av fri boställslägenhet ävensom statsbidrag till boställslägenhetens uppvärmning — faktorer, som i relativt hög grad inverka på frågan, till vilken dyrortsgrupp vederbörande residensstad är hänförd — en differentiering i löneförmånerna med hänsyn till placeringsorten näppeligen synes utskottet vara motiverad beträffande nu ifrågakommande befattningshavare.

Såsom ovan nämnts, hade 1902 års löneregleringskommitté med tagen hänsyn ej allenast till länens folkmängd utan även till andra förekommande omständigheter och förhållanden föreslagit, att de avlöningar i form av arvoden, som skäligen syntes böra tillkomma landshövdingarna, borde bestämmas till 19,000 kronor för landshövdingarna i Göteborgs och Bohus län samt i Malmöhus län, till 17,000 kronor för landshövdingarna i Uppsala, Södermanlands, Kronobergs, Gotlands, Blekinge, Hallands, Västmanlands, Jämtlands och Västerbottens län samt till 18,000 kronor för övriga landshövdingar.

Kungl. Maj:t har, såsom ock förut omförmäls, i likhet med landsstatslönesakkunnige föreslagit, att landshövdingarna borde i fråga om lön hänföras till lönegraden A 4, enligt vilken lönegrad lönen å billigaste ort utgör 16,200 kronor och å dyraste ort 18,000 kronor för år räknat. Härtill skulle emellertid komma — förutom kallortstillägg — representationsbidrag.

Enligt vad ovan anförts, har utskottet kommit till den uppfattningen, att den i avlöningsreglementet intagna löneplanen icke lämpar sig för landshövdingarna, utan synes utskottet en särskild lönestat och särskilda avlöningsvillkor böra gälla för dessa befattningshavare.

I fråga om de erforderliga lönebeloppen har utskottet i likhet med Kungl. Maj:t ansett det ligga i statens intresse, att löneförmånerna å ifrågavarande befattningar tillmätas så, att vid deras tillsättande hänsyn endast må behöva tagas till vederbörandes lämplighet och icke därjämte till förmågan att bära med befattningens tillträdande och innehavande förenade ekonomiska uppgiffringar. Enligt utskottets mening synes det för den skull uppenbart, att ur denna synpunkt löneregleringskommitténs förslag icke kan anses tillfredsställande och måste, på sätt av statskontoret framhållits, detta anses erkänt av 1924 års riksdag genom dess beslut att höja den tillfälliga föreförbättringen för landshövdingarna till sådant belopp, att avlöning jämte dyrtidstillägg kommit att i flera fall överstiga vad som skulle utgå vid tillämpning av kommitténs förslag.

Med beaktande av nu berörda synpunkter och då enligt utskottets bestämda uppfattning det i flera hänseenden icke kan anses lämpligt, att landshövdingarna förutom fast lön tillerkännas särskilt representationsbidrag, har utskottet, som för visso inser nödvändigheten av att vid lönesättningen för landshövdingarna tillbörlig hänsyn tages till de kostnader av olika slag, som äro förenade med uppehållande av landshövdingebefattningarna, ansett sig böra föreslå, att landshövdingarna, vilkas åligganden i stort sett måste anses vara desamma i de olika länen, komma i åtnjutande av en fast lön å 21,000 kronor med undantag dock för landshövdingarna i Malmöhus län samt Göteborgs och Bohus län, vilka senare torde böra såsom hittills i lönehänseende intaga en särställning. Fog för någon skillnad i löneförmåner dessa senare emellan synes emellertid utskottet icke förefinnas, utan torde de böra i avlöningshänseende hädanefter likställas, och synes utskottet lönen för dem skäligen kunna bestämmas till 23,500 kronor.

Av nedanstående tablå framgår, huru de av utskottet sålunda förordade avlöningsförmånerna ställa sig i förhållande till de nuvarande och de av Kungl. Maj:t föreslagna:

L ä n	Orts- grupp	Nuvarande			Enligt Kungl. Maj:ts förslag			Enligt ut- skottets förslag. Lön
		Lön	Tillfällig löne- förbät- ring	Summa	Lön	Represen- tations- bidrag	Summa	
Stockholms	G	13 000	4 000	17 000	18 000	3 600	21 600	21 000
Uppsala	E	13 000	4 000	17 000	17 400	3 600	21 000	21 000
Södermanlands	E	13 000	4 000	17 000	17 400	3 600	21 000	21 000
Östergötlands	D	13 000	4 000	17 000	17 100	3 600	20 700	21 000
Jönköpings	C	13 000	4 000	17 000	16 800	3 600	20 400	21 000
Kronobergs	B	13 000	4 000	17 000	16 500	3 600	20 100	21 000
Kalmar	D	13 000	4 000	17 000	17 100	3 600	20 700	21 000
Gotlands	C	13 000	4 000	17 000	16 800	3 600	20 400	21 000
Blekinge	D	13 000	4 000	17 000	17 100	3 600	20 700	21 000
Kristianstads	C	13 000	4 000	17 000	16 800	3 600	20 400	21 000
Malmöhus	E	15 500	4 000	19 500	17 400	4 800	22 200	23 500
Hallands	D	13 000	4 000	17 000	17 100	3 600	20 700	21 000
Göteborgs o. Bohus	F	17 000	4 000	21 000	17 700	6 000	23 700	23 500
Älvsborgs	D	13 000	4 000	17 000	17 100	3 600	20 700	21 000
Skaraborgs	D	13 000	4 000	17 000	17 100	3 600	20 700	21 000
Värmlands	E	13 000	4 000	17 000	17 400	3 600	21 000	21 000
Örebro	E	13 000	4 000	17 000	17 400	3 600	21 000	21 000
Västmanlands	F	13 000	4 000	17 000	17 700	3 600	21 300	21 000
Kopparbergs	E	13 000	4 000	17 000	17 400	3 600	21 000	21 000
Gävleborgs	F	13 000	4 000	17 000	17 700	3 600	21 300	21 000
Västernorrlands	F	13 000	4 000	17 000	17 700	3 600	21 300	21 000
Jämtlands	F	13 000	4 000	17 000	17 400	3 600	21 000	21 000
Västerbottens	E	13 000	4 000	17 000	17 460	3 600	¹⁾ 21 060	21 000
Norrbottnens	G	13 000	4 000	17 000	18 195	3 600	¹⁾ 21 795	21 000

Vid bifall till Kungl. Maj:ts förslag skulle årliga kostnaderna för löner och representationsbidrag till landshövdingarna uppgå till 505,755 kronor. Enligt utskottets förslag skulle lönerna för år räknat stanna vid tillhoppa 509,000 kronor.

Såsom av statsrådsprotokollet framgår, har departementschefen avsett, att den löne reglering, varom nu är fråga, skulle i största möjliga utsträckning göra landshövdingarna oberoende av förvärvskällor vid sidan av statstjänsten. Departementschefen har härvid erinrat om, hurusom i 3 § av avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement m. fl. verk stadgats förbud — villkorligt eller ovillkorligt — för innehavare av ordinarie befattning att därmed förena annan tjänst eller uppdrag av viss beskaffenhet. I 2 mom.

¹⁾ Med kallortstillägg.

av sagda paragraf föreskrives sålunda bland annat, att med ordinarie befattning ej finge förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som vore försett med Kungl. Maj:ts oktroj eller blivit registrerat såsom aktiebolag, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning av vad slag det vara må. Kungl. Maj:t eller, vad angår befattningshavare inom vissa lönegrader, annan vederbörande myndighet kunde dock medgiva undantag härutinnan efter prövning, att det uppdrag eller den befattning, varom i varje särskilt fall vore fråga, icke kunde anses inverka hinderligt för utövande av statstjänsten.

Dessa inskränkningar i rätten att vid sidan av statstjänsten utöva annan verksamhet hava synts departementschefen böra bliva gällande även för landshövdingarna i samband med löneregleringen. I ett avseende har det till och med synts departementschefen föreligga anledning att för de sistnämndas vidkommande föreskriva en viss skärpning av bestämmelserna i fråga. Med landshövdingbefattning borde nämligen enligt departementschefens uppfattning icke få förenas uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för bankaktiebolag eller solidariskt bankbolag eller befattning såsom funktionär i dylikt bolag. Enligt departementschefens förmenande måste det anses olämpligt, att de sins emellan om allmänhetens förtroende konkurrerande affärsföretag, om vilka här vore fråga, sattes i tillfälle att för sina syften tillgodogöra sig den auktoritet inom det allmänna livet, som bör tillkomma en landshövding.

Något undantag från nu angivna regel har synts departementschefen icke böra medgivas. Däremot har departementschefen ansett anledning icke förefinnas att förhindra, att landshövding, efter vederbörligt tillstånd, kunde innehava liknande uppdrag eller befattning hos hypoteksbank eller annan därmed jämförlig inrättning. Vad sådan inrättning beträffade, syntes nämligen icke föreligga samma skäl för ett förbud i berörda hänseende, som måste anses avgörande, då fråga vore om vanliga affärsbanker.

Departementschefens mening i nu berörda fråga delar ock utskottet, och har utskottet vid sitt förslag till lönereglering tagit hänsyn till ifrågavarande spörsmål. Såsom i motionen nr 262 i första kammaren framhållits, skulle emellertid, därest förbud i samband med löneregleringen stadgades för landshövdingarna att med ämbetet förena uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för bankaktiebolag eller solidariskt bankbolag eller såsom funktionär i dylikt bolag, detta förbud för flertalet av de nuvarande landshövdingarna innebära, att löneregleringen i verkligheten skulle medföra en inkomstminskning. Utskottet har fördenskull funnit billighetsskäl tala för, att nuvarande innehavare av landshövdingebefattningar må, i den utsträckning förhållandena det medgiva, bibehållas vid de uppdrag av nu nämnda slag, de eventuellt innehava. Ett skäl härtill synes ock utskottet ligga däri, att, i enlighet med vad Kungl. Maj:t föreslagit och utskottet nedan förordar, nytillträdande landshövding skulle komma i åtnjutande av förmånen att på statsverkets bekostnad erhålla möbler till vissa rum, en förmån, varav de nuvarande landshövdingarna icke erhållit del.

I nu nämnda utsträckning har utskottet funnit sig böra biträda de i nyssberörda motion väckta förslagen, i vad dessa angå landshövdingarnas löne-reglering, varemot utskottet icke funnit skäl föreligga att i övriga delar tillstyrka motionärens förslag beträffande sagda befattningshavare.

Vad härefter angår frågan om landshövdingens rätt till *fri bostad*, har utskottet i likhet med departementschefen ansett det icke böra ifrågasättas, att vid den nu tillämnade löne-regleringen övergiva det hittillsvarande systemet, enligt vilket landshövding i regel innehar bostad i länsresidenset. Utskottet delar emellertid departementschefens uppfattning därom, att, där åt landshövding upplåten bostadslägenhet erfordras för annat statsändamål, eller där särskilda förhållanden eljest därtill föranleda, landshövding skall vara skyldig att antingen avstå från lägenheten eller ock underkasta sig den minskning av densamma, som må anses skälig. I förra fallet torde sålunda landshövding, på sätt ock departementschefen föreslagit, vara skyldig att övertaga annan lämplig lägenhet eller ock åtnöjas med kontant hyresersättning.

Mot vad Kungl. Maj:t i övrigt i detta sammanhang föreslagit i fråga om landshövdingars skyldighet att underkasta sig *reglering i* åt dem nu upplåtna *boställslägenheter och markområden* samt beträffande gottgörelse för *flyttningskostnad, skadeersättning* i vissa fall och tiden för *avträdandet av bostadslägenheten* har utskottet icke haft något att erinra.

I fråga om de *bränslekostnader*, som äro förenade med ett utnyttjande av landshövdingarnas boställslägenheter har av skäl, som 1902 års löne-regleringskommitté anför, statsverkets bidrag ansetts böra utsträckas till att gälla, utom själva uppvärmningskostnaden, jämväl utgifterna för bränsle, som erfordras till vissa hushållsändamål. Då detta förslag synes utskottet väl motiverat, får utskottet sålunda tillstyrka förslaget härutinnan.

I samband med förevarande förslag om ny definitiv löne-reglering för landshövdingarna har departementschefen, såsom ovan antytts, till prövning upptagit frågan om bidrag från statens sida till *landshövdingbostädernas möblering*. Enligt departementschefens förslag skulle bidraget ifråga utgå i sådan form, att staten uppsatte och underhölle fullständig möblering av högst fyra rum inom varje länsresidens, och borde uppsättningsens storlek och sammansättning i övrigt lämpas efter de rådande förhållandena i varje särskilt fall och med beaktande av ändamålsenlighetens krav.

Då, på sätt i propositionen framhållits, man alltjämt på grund av landshövdingarnas representationskostnader torde få räkna med, att, även om åtgärder för reduktion av landshövdingarnas boställslägenheter i något fall genomföras, landshövdingarna jämväl hädanefter komma att hava till sig upplåtna boställslägenheter, som till storleken väsentligen överstiga deras personliga behov, och kostnaderna för möblering för den skall icke komma att stå i rimligt förhållande till de för ifrågavarande tjänstemän avsedda kontanta avlöningsförmånerna, har utskottet ansett sig böra tillstyrka, att bidrag från statens sida lämnas för landshövdingbostädernas möblering. Bidraget synes ock utskottet lämpligast böra utgå i den form och i den

omfattning, departementschefen föreslagit, och hava de ifrågasatta kostnaderna härför icke givit utskottet anledning till erinran.

Med hänsyn till utskottets allmänna ståndpunkt till frågan om det civila avlöningsreglementets tillämpning å landshövdingarna har utskottet icke funnit ändamålsenligt att bringa sagda reglementes föreskrifter i fråga om semesterrätt, förflyttningsskyldighet, löneförmåner under annan ledighet än semester m. m. i tillämpning beträffande landshövdingarna. Därest de av utskottet ovan förordade föreskrifterna i fråga om landshövdingars rätt att med sin befattning förena annan tjänst eller uppdrag varda behörigen iakttagna, anser utskottet nu gällande särskilda bestämmelser i förut berörda hänseenden tillfredsställande, men läser det böra uppdragas åt Kungl. Maj:t att utfärda de definitiva föreskrifter härutinnan, som kunna finnas erforderliga.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle, i likhet med vad som skett vid löne-regleringar under de senaste åren, landshövdingarnas löner utbetalas i efterskott och såsom följd härav vid övergången till den nya lönestaten en särskild övergångslön utanordnas. Mot förslaget härutinnan har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Slutligen får utskottet tillstyrka, att nu gällande bestämmelser rörande rätt för landshövding att vid vissa resor av statsverket åtnjuta *reskostnads- och traktamentsersättning* enligt gällande resereglemente jämväl hädanefter må äga tillämpning.

II. Länsstyrelserna.

Såsom av statsrådsprotokollet framgår, avgav 1902 års löneregeringskommitté den 11 maj 1923 utlåtande angående ny definitiv löneroglering för befattningshavare vid länsstyrelserna.

Efter det yttranden över sagda förslag avgivits av samtliga länsstyrelser och av övriga vederbörande myndigheter, hava förberörda landsstatslönesakkunniga den 30 september 1924 avgivit förslag i ämnet.

Såsom i statsrådsprotokollet erinrats, grundar sig den nuvarande organisationen av länsstyrelserna och landsstaten i övrigt — utom vad beträffar landshövdingarna — samt de för befattningshavare vid länsstyrelserna gällande avlöningsbestämmelserna i huvudsak på 1917 års riksdags beslut i anledning av Kungl. Maj:ts till nämnda års riksdag avlåtna proposition nr 211 angående omorganisation av fögderiförvaltningen och löneroglering för tjänstemännen därstädes m. m. I sin skrivelse den 31 maj 1917, nr 216, anmälde riksdagen bl. a., att densamma godkänt avlöningsstat och övergångsstat för landsstaten utom beträffande landshövdingarna, att tillämpas från och med år 1918.

Senare hava uti berörda avlöningsstat allenast vissa smärre ändringar vidtagits.

För närvarande utgå till här avsedda befattningshavare vid länsstyrelserna — med bortseende från vissa kvinnliga biträden, vilka uppbära avlöning enligt äldre avlöningsbestämmelser — följande löneförmåner:

Nuvarande
avlönings-
förhållanden
m. m.
1917 års
organisation.

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	
Landssekreterare	5,000	{ 2,500 1) 2,900	Lönen kan efter 5 år höjas med 600 kronor.
Landskamrerare	5,000	{ 2,500 1) 2,900	
Länsassessor	3,600	1,800	Lönen kan efter 5 år höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
Länsnotarie av 1:a lönegraden	2,200	1,400	Lönen kan efter 5 år höjas med 500 kronor, efter 10 år med ytterligare 500 kronor och efter 15 år med än ytterligare 500 kronor.
Länsnotarie av 2:a lönegraden	2,000	1,200	
Länsbokhållare av 1:a lönegraden	2,200	1,400	
Länsbokhållare av 2:a lönegraden	2,000	1,200	
Landskanslist	1,500	900	Lönen kan efter 5 år höjas med 400 kronor, efter 10 år med ytterligare 400 kronor och efter 15 år med än ytterligare 400 kronor.
Landskontorist	1,500	900	
Kvinnligt biträde av 2:a lönegraden	1,300	500	Lönen kan efter 5 år höjas med 200 kronor, efter 10 år med ytterligare 200 kronor och efter 15 år med än ytterligare 200 kronor.
Kvinnligt biträde av 1:a lönegraden	1,100	300	
Vaktmästare	900	550	Lönen kan efter 3 år höjas med 100 kronor, efter 6 år med ytterligare 100 kronor och efter 9 år med än ytterligare 100 kronor.

Härutöver åtnjutes *ortstillägg* av följande befattningshavare med nedan angivna belopp, nämligen:

	I Stockholms län.	I Göteborgs och Bohus, ¹⁾ Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län.
Landssekreterare	600	300
Landskamrerare	600	300
Länsassessor	400	200
Länsnotarie av 1:a lönegraden	300	150
Länsnotarie av 2:a lönegraden	300	150
Länsbokhållare av 1:a lönegraden	300	150
Länsbokhållare av 2:a lönegraden	300	150
Landskanslist	200	100
Landskontorist	200	100
Kvinnligt biträde av 2:a lönegraden	200	100
Kvinnligt biträde av 1:a lönegraden	200	100
Vaktmästare	150	75

Enligt § 3 i kungörelsen den 1 november 1918 (nr 836) med däri senare vidtagen ändring skall, därest bostad med bränsle, eventuellt med bränsle

¹⁾ I Malmöhus samt Göteborgs och Bohus län.

²⁾ Ortstillägget till vissa befattningshavare vid landsstaten i Göteborgs och Bohus län utgår av extra anslag. Vad beträffar vaktmästarna därstädes ingår ortstillägget i dem tillkommande tillfälliga lönetillägg.

och lyse, anvisas åt vaktmästare, som icke enligt stat åtnjuter fria sådana förmåner, av lönen avstås, för bostad med bränsle, av befattningshavare i Stockholm 300 kronor och av befattningshavare i Göteborg, så länge ortstillägg till honom utgår, i Härnösand, Östersund, Umeå och Luleå 225 kronor för år samt för lyse av samtliga nämnda befattningshavare 25 kronor om året. Av sådana befattningshavare å annan ort och av befattningshavare i Göteborg, så framt ortstillägg till honom icke utgår, skall under enahanda förutsättning för berörda förmåner avstås av lönen respektive 150 och 25 kronor om året.

Tillfälligt lönetillägg utgår för budgetåret 1924—1925 enligt följande grunder:

	I Stockholms län	I Väster- norrlands, Väster- bottens och Norrbottens län	I övriga län
Landssekreterare {			
Landskamrerare {	1,000	1,000	1,000
Länsassessor	1,000	950	900
Länsnotarie av 1:a lönegraden {	850	850	850
Länsbokhållare av 1:a lönegraden {			
Länsnotarie av 2:a lönegraden {	800	750	750
Länsbokhållare av 2:a lönegraden {			
Landskanslist {	650	625	600
Landskontorist {			

Jämlikt av 1923 års riksdag fattat beslut, som vid 1924 års riksdag förnyats, utgå därjämte tillfälliga lönetillägg enligt särskilda grunder till vissa vaktmästare, bland annat vaktmästarna vid länsstyrelserna.

Innan departementschefen redogjort för de förslag till lönereglering för länsstyrelsernas tjänstemän, vilka avgivits av löneregleringskommittén och landsstatslönesakkunniga, har departementschefen uppehållit sig vid en fråga, som är av betydelse särskilt för ett ordnande av landssekreterares och landskamrerares avlöningsförhållanden men som även berör övriga tjänstemän, vilka hos länsstyrelserna hava sig anförtrott att föredraga ärenden, nämligen frågan om de till dessa befattningshavare utgående sportlerna. Departementschefen har härvid erinrat, att vid de under senare tid företagna löneregleringarna för tjänstemän, som dittills uppburit sportler, man såsom regel, för den händelse sportlerna icke indragits till statsverket eller fått bortfalla, i de nya avlöningsvillkoren inryckt bestämmelse, att tjänstemännen skulle vara skyldiga att underkasta sig minskning eller upphörande av sportelinkomsterna. Sådan bestämmelse meddelades ock, då nu gällande lönereglering för landsstaten år 1917 beslutades.

Sportelfrågan har ingående behandlats av såväl löneregleringskommittén som de sakkunniga. En redogörelse för de förslag, kommittén och de sakkunniga avgivit, återfinnes å sid. 26—34 och 43—45 i statsrådsprotokollet.

Sportel-
frågan.

Lands-
sekreterares
och lands-
kamrerares
löneställning.

Då sportelfrågans lösning på det närmaste sammanhänger med den löneställning, som kan bliva bestämd för avdelningscheferna inom länsstyrelserna, hava dessa frågor i propositionen behandlats i ett sammanhang.

Löne-
reglerings-
kommittén.

Löneregleringskommittén har framhållit, att landssekreterarna och landskamrerarna hittills i avseende å den fasta avlöningen ansetts böra närmast jämföras med tredje gradens tjänstemän vid centrala ämbetsverk. Då dessa vid senaste löneregleringen placerats i 20:de lönegraden under avdelningen B i löneplanen, har kommittén ansett landssekreterare och landskamrerare icke kunna uppföras i högre lönegrad. Emellertid har kommittén funnit vissa omständigheter tala för att avdelningscheferna hos länsstyrelserna komme att intaga en mera gynnad ställning i avlöningshänseende än byråcheferna i centrala ämbetsverk, och har kommittén i sådant hänseende föreslagit, att landssekreterare och landskamrerare skulle komma i åtnjutande av särskild avlöningsförstärkning, till storleken beroende bland annat av länens besvärighet. Kommittén har härvid indelat länen i fem grupper, och skulle avlöningsförstärkningen enligt kommitténs förslag utgöra

för 1:a befattningsgruppen	högst	500 kronor
» 2:a	»	1,500 »
» 3:e	»	2,500 »
» 4:e	»	3,500 »
» 5:e	»	4,000 »

Yttranden över
lönereglerings-
kommitténs
förslag i fråga
om lands-
sekreterares
och lands-
kamrerares
löneförmåner.

Vissa länsstyrelser hava uttalat sig rörande kommitténs förslag till inordnande av landssekreterarna och landskamrerarna i lönegraden B 20. Sålunda hava länsstyrelserna i Södermanlands, Jönköpings, Gotlands, Göteborgs och Bohus, Örebro och Norrbottens län ansett, att i och för sig intet syntes vara att erinra mot en dylik placering. Andra länsstyrelser hava däremot funnit den av kommittén föreslagna placeringen av ifrågavarande befattningshavare allt för låg. Länsstyrelsen i Malmöhus län har framhållit, att landssekreterare- och landskamrerarebefattningarna i fråga om göromålens art och betydelse samt arbetsbördans storlek syntes fullt kunna jämföras med många befattningar, vilka hänförts till lönegraden A 1.

Den av kommittén föreslagna löneförstärkningen åt länsstyrelsens avdelningschefer har av länsstyrelserna i allmänhet befunnits allt för lågt beräknad, varjämte påyrkats, att densamma måtte bestämmas till fasta belopp och icke, på sätt kommittén föreslagit, till högst vissa belopp. Även statskontoret och riksräkenskapsverket hava förordat, att förstärkningsbeloppen måtte fastställas till fixa belopp, varvid förstnämnda ämbetsverk förklarat sig icke hava något att erinra mot de utav kommittén föreslagna siffrorna.

De
sakkunniga.

Landsstatslönesakkunniga hava för sin del föreslagit, att landssekreterare och landskamrerare skulle inordnas i en ny lönegrad å löneplan B, den 22:a, i vilken begynnelselönen skulle ligga två löneklasser högre än i den nuvarande 20:e (nya 30:e) lönegraden.

Medan löneregleringskommittén beträffande de särskilda avlöningsförstärkningarna för ifrågavarande befattningshavare föreslagit belopp från 500 kronor till högst 4,000 kronor, hava de sakkunniga stannat för lägst 1,500 kronor och högst 3,500 kronor.

Därjämte hava de sakkunniga föreslagit, att såsom kompensation för indragna sportler måtte till ordinarie landssekreterare eller landskamrerare, som uppfördes å den nya avlöningsstaten och i vilkens sammanlagda avlöning, tillfällig löneförbättring däri inbegripen, i medeltal under åren 1922—1924 — eller den kortare tid, varunder han tilläventyrs innehaft tjänsten — jämte under samma tid i medeltal uppburna sportler överstege årsavlöningen för budgetåret 1925—1926, utbetalas personligt lönetillägg, motsvarande berörda överskott, dock högst 7,200 kronor, med iakttagande att lönetillägget, vilket borde minskas eller upphöra i den mån avlöningen å ny stat ökades, skulle under loppet av nio år avskrivas med en niondel om året. Utbetalningen skulle ske i enahanda ordning, som beträffande avlöning i allmänhet är stadgad.

Vid beräkningen av de sportler, som skulle ligga till grund för bestämmande av nu ifrågavarande personliga lönetillägg, borde enligt de sakkunnigas mening bortses från den stämpelförsäljningsprovision, som kunde hava uppburits av vederbörande tjänstemän. I fråga om tillgodonjutandet av dylik provision borde nämligen någon förändring icke inträda genom löneregleringens ikraftträdande.

Departementschefen har beträffande landssekreterarnas och landskamrerarnas lönefråga anfört följande: Departements-
chefen.

»Den av de sakkunniga föreslagna metoden för bestämmande av löneförmanerna för landssekreterare och landskamrerare, kan jag i stort sett godtaga, ehuru med reservation beträffande vissa punkter.

Vad till en början beträffar de till ifrågavarande avdelningschefer, liksom till vissa andra tjänstemän hos länsstyrelserna, hittills utgående sportlerna, anser jag i likhet med såväl kommittén som de sakkunniga, att dessa — med undantag av provisionen för stämpelförsäljning — böra i samband med löne regleringen indragas till statsverket. Denna indragning torde, på sätt föreslagits, böra omfatta jämväl det i vissa fall utgående arvudet för försäljning av utmätt fast egendom samt ersättningen för de bestyr med allmänningsskogarnas ekonomiska förvaltning, som i en del län uppdragits åt länsstyrelsernas avdelningschefer.

Såsom kompensation för indragna sportler torde landssekreterarna och landskamrerarna under den av de sakkunniga angivna förutsättningen böra uppbära personliga lönetillägg, vilka tillägg synas böra minskas och successivt avskrivas i enlighet med de sakkunnigas förslag. Det av dessa ifrågasatta maximibeloppet, 7,200 kronor, förefaller mig dock onödigt högt tilltaget, varför jag vill hemställa, att maximum härvidlag måtte bestämmas till enahanda belopp, som tillämpats vid tull- och telegrafverken, eller 5,400 kronor.

I fråga om den fasta lönenivån för landssekreterare och landskamrerare

kan det, enligt mitt förmenande, även med fullt beaktande av dessa avdelningschefers ledande ställning inom länsstyrelsen samt deras mångsidiga och högt kvalificerade arbetsuppgifter, icke anses tillräckligt motiverat att för dem bestämma en högre placering å löneskalan än som ansetts böra tillkomma de med bemälda avdelningschefer tidigare i sådant hänseende jämställda byråcheferna inom den allmänna civilförvaltningen. Härvid måste enligt mitt förmenande även tagas i betraktande, att om, såsom jag har för avsikt att föreslå, en fast avlöningsförstärkning utöver själva lönen beredes länsstyrelsernas avdelningschefer, den sammanlagda fasta avlöningen för ifrågavarande befattningshavare vid en ännu högre placering å löneskalan skulle komma att allt för mycket överstiga eller närma sig lönerna eller arvoden till vissa tjänstemän, vilka innehava chefsställning direkt under Kungl. Maj:t eller tillhöra de grupper av befattningshavare, som tillsättas genom förordnande enligt andra kapitlet i avlöningsreglementet den 22 juni 1921 (nr 451). Jag anser sålunda, att lönen till landssekreterare och landskamrerare bör, på sätt löneregleringskommittén föreslagit, utgå enligt den hittillsvarande lönegraden B 20, vilken lönegrad, enligt de av riksdagen i anledning av förslag uti innevarande års statsverksproposition antagna ändringarna i nyssberörda avlöningsreglemente, kommer att erhålla beteckningen B 30.

I betraktande såväl av avdelningschefernas inom länsstyrelserna ämbetsställning och arbetsuppgifter över huvud, som ock av deras tidigare inkomster i tjänsten, anser jag emellertid, i likhet med de sakkunniga, att, på det att löneregleringen för dessa befattningshavare icke må bliva alltför ogynnsam, någon fast avlöningsförstärkning bör beredas dem utöver själva lönen och oberoende av huruvida sådan ersättning för indragna sportler, som av mig nyss föreslagits, kommer att utgå eller icke. En dylik avlöningsförstärkning torde, för att tillräckligt fylla sitt ändamål, icke böra bestämmas lägre än de sakkunniga föreslagit. Utöver dem enligt avlöningsreglementet tillkommande lön torde landssekreterare och landskamrerare sålunda böra uppbära avlöningsförstärkning med följande belopp för år räknat:

i Stockholms, Malmöhus samt Göteborgs och Bohus län	3,500	kronor
i Gotlands län	1,500	»
i övriga län	2,500	»

I detta sammanhang torde böra omnämnas, att föreningen Sveriges landskamrerare i en till Kungl. Maj:t den 8 december 1924 ingiven skrift bland annat framhållit, att vid ett godkännande av de sakkunnigas förslag till lönereglering för länsstyrelsernas avdelningschefer landskamrerarna i motsats till landssekreterarna i allmänhet icke skulle komma i åtnjutande av personligt lönetillägg. Orsaken härtill syntes vara den, att de sakkunniga icke tagit hänsyn till den omständigheten, att landskamrerarnas sportelinkomster i motsats till landssekreterarnas redan blivit genom kungörelsen den 15 juni 1922 på det kraftigaste beskurna. Det sålunda påpekade förhållandet, vilket för övrigt i ej ringa mån torde komma att förändras genom den av mig föreslagna nedsättningen av den fasta lön, som av de sakkunniga ifrågasatts.

anser jag emellertid icke böra föranleda till rubbning av de föreslagna grunderna för personligt lönetillägg till ifrågavarande befattningshavare.

Löneregleringskommittén har, med hänsyn till de åligganden, som tillhör de vid länsstyrelserna anställda länsassessorerna, och de krav på skicklighet och arbetsförmåga, som ställes på dem, ansett sig för dem böra föreslå placering i den nuvarande lönegraden B 16 (nyantagna lönegraden B 26).

Läns-
assessorer.
Lönereg-
leringskom-
mittén.

I fråga om länsassessorernas placering å löneskalan hava länsstyrelserna allmänt uttalat, att nämnda befattningshavare bort placeras i högre lönegrad än den av kommittén föreslagna B 16. Vissa länsstyrelser hava sålunda ifrågasatt deras hänförande till nuvarande lönegraden B 17 (nya B 27) under det att andra icke ansett ens denna placering erbjuda tillräckliga löneförmåner för här avsedda befattningshavare utan föreslagit dessas inordnande i lönegraden B 18 (nya B 28).

Yttranden i
anledning av
lönereglerings-
kommitténs
förslag beträf-
fande läns-
assessorerna.

De sakkunniga hava föreslagit, att länsassessorbefattningarna måtte hän- De sakkunniga.
föras till lönegraden B 17 (nya B 27) i den allmänna löneplanen.

I fråga om länsassessorbefattningarnas placering i lönehänseende har de- Departements-
partementschefen anfört följande: chefen.

»I likhet med de sakkunniga anser jag den av löneregleringskommittén föreslagna placeringen av länsassessorerna i den nuvarande lönegraden B 16 vara för låg. Då å andra sidan dessa befattningshavares ställning inom länsstyrelserna icke synes berättiga till deras hänförande till lönegraden B 18, som normalt utgör byrådirektörsgraden inom den allmänna civilförvaltningen, anser jag mig böra biträda de sakkunnigas förslag om länsassessorernas inordnande i den nuvarande lönegraden B 17, som efter ikraftträdandet av de senast beslutade ändringarna i avlöningsreglementet kommer att erhålla beteckningen B 27.

Ett av länsstyrelsen i Malmöhus län framställt, men av löneregleringskommittén avstyrkt förslag om inrättande av andre länsassessorstjänster anser jag under nuvarande förhållanden icke böra föranleda till någon åtgärd.»

Vad länsnotariernas och länsbokhållares lönegradsplacering beträffar, har löneregleringskommittén föreslagit, att länsnotarier och länsbokhållare i nuvarande första eller högsta lönegraden under beteckning länsnotarier och länsbokhållare av 1:a klass måtte placeras i lönegraden B 14 (nya B 22) samt att länsnotarier och länsbokhållare i nuvarande andra eller lägsta lönegraden under beteckning länsnotarier och länsbokhållare av 2:a klass måtte hänföras till lönegraden B 13 (nya B 21) enligt det nya avlöningsreglementet.

Länsnotarier
och läns-
bokhållare.

Löne-
reglerings-
kommittén.

Den löneställning, som sålunda av löneregleringskommittén tillämnats dessa befattningshavare, har i de över förslaget avgivna yttrandena av ett flertal *länsstyrelser* betecknats såsom allt för låg. Vissa länsstyrelser hava emellertid ansett kommitténs förslag härutinnan kunna godtagas. *Statskon-*

Yttranden
över löne-
regleringskom-
mitténs förslag
beträffande
länsnotarier
och
länsbokhållare.

toret har uttalat den uppfattningen, att skillnaden i avlöningsförmåner för, å ena sidan, länsnotarier respektive länsbokhållare av 1:a klass och, å andra sidan, dylika tjänstemän av 2:a klass enligt kommitténs förslag bleve allt för obetydlig. Enligt ämbetsverkets mening kunde en placering av de lägre tjänstekategorierna i lönegraden B 12 anses tillfyllest.

De sakkunniga. De sakkunniga hava föreslagit, att länsnotarier och länsbokhållare av 1:a klass måtte placeras i lönegraden B 15 (nya B 24) samt länsnotarier och länsbokhållare av 2:a klass i lönegraden B 13 (nya B 21) enligt den allmänna löneplanen.

Departementschefen. Departementschefen har beträffande nu ifrågavarande befattningshavare anfört:

»I likhet med löneregleringskommittén och de sakkunniga anser jag, att den nuvarande gruppindelningen av ifrågavarande befattningar bör bestå samt att den lägre av de båda grupperna — länsnotarier av 2:a klass och länsbokhållare av 2:a klass — bör hänföras till den nuvarande lönegraden B 13, eller, såsom den kommer att benämnas, B 21. Beträffande den högre gruppen, d. v. s. motsvarande befattningar av 1:a klass, synes mig vad de sakkunniga anfört icke utgöra tillräckligt skäl till ett frångående av löneregleringskommitténs förslag, enligt vilket befattningarna i fråga skulle hänföras till den nuvarande lönegraden B 14. Jag vill sålunda beträffande dessa befattningar förorda sistnämnda placering, motsvarande å den nyantagna löneplanen lönegraden B 22.»

Landskanslister och landskontorister. Lönereregleringskommittén har ansett skäligt, att landskanslister och landskontorister placeras i lönegraden B 8 (nya B 15) enligt den allmänna löneplanen.

Lönereregleringskommittén.

Yttranden över lönereregleringskommitténs förslag beträffande landskanslister och landskontorister. Denna placering har i åtskilliga av de över lönereregleringskommitténs förslag avgivna yttrandena ansetts för låg i förhållande till de arbetsuppgifter, som ålåg dessa befattningshavare. Av *länsstyrelserna* hava sålunda en del föreslagit befattningarnas hänförande till 10:e (nya 17:e) lönegraden och andra deras inordnande i 9:e (nya 16:e) lönegraden. Tvenne länsstyrelser — i Malmöhus län samt i Göteborgs och Bohus län — hava ifrågasatt en uppdelning av landskanslist- och landskontoristbefattningarna i en högre och en lägre grad. Ett liknande förslag har framlagts av *statskontoret*.

De sakkunniga. Beträffande landskanslister och landskontorister hava de sakkunniga, som ävenledes ifrågasatt en uppdelning av dessa befattningar, föreslagit, att till lönegraden B 10 (nya B 17) måtte hänföras befattningarna landskanslist av 1:a klass och landskontorist av 1:a klass samt till lönegraden B 8 (nya B 15) befattningarna landskanslist av 2:a klass och landskontorist av 2:a klass.

Departementschefen. Beträffande dessa tjänstemäns lönegradplacering har departementschefen anfört följande:

»Jag torde böra omnämna, att efter det de sakkunnigas utlåtande avgivits inkommit vissa framställningar, avseende landskanslisternas och landskontoristernas lönerereglering. Sålunda har länsstyrelsen i Gotlands län i skrifvelse till Kungl. Maj:t den 12 december 1924 hemställt, att, därest den av

de sakkunniga föreslagna uppdelningen av landskanslist- och landskontorist-befattningarna i två grader vunne godkännande, landskanslister i sagda län måtte hänföras till den högre graden. I en till mig ingiven framställning av den 14 december 1924 har föreningen Sveriges landskanslister och landskontorister hemställt om min medverkan därtill att vid förestående lönerreglering för befattningshavare vid länsstyrelserna antingen samtliga landskanslister och landskontorister — med bibehållande av förutvarande löneskillnad mellan å ena sidan dessa tjänstemän och å andra sidan länsnotarier och länsbokhållare av andra lönegraden samt under förutsättning att sistnämnda tjänstemän komme att placeras enligt de sakkunnigas förslag — måtte inordnas i lönegraden B 11 enligt avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement m. fl. verk eller, därest landskanslist- och landskontoristtjänsterna, såsom de sakkunniga föreslagit, bleve uppdelade i två klasser, 1:a klasstjänsterna måtte hänföras till lönegraden B 11 och 2:a klasstjänsterna till lönegraden B 10. För den händelse dessa önskemål icke skulle kunna tillgodoses, har föreningen alternativt föreslagit, att landskanslister och landskontorister av 1:a klass måtte placeras i lönegraden B 10 och landskanslister och landskontorister av 2:a klass i lönegraden B 9 med rätt för dem att efter 15 års ordinarie tjänstgöring uppflyttas i högsta löneklassen i respektive lönegraden B 11 och lönegraden B 10. Slutligen hava landskanslister och landskontorister i åtskilliga län i till Kungl. Maj:t ingivna framställningar anhållit, att i sammanhang med blivande lönerreglering för länsstyrelserna måtte meddelas föreskrift av innehåll att för att kunna utnämnas till landskanslist eller landskontorist skulle erfordras att hava avlagt minst realskoleexamen eller innehava ett däremot svarande kunskapsmått.

Syftemålet med det av vissa myndigheter framställda och av de sakkunniga upptagna förslaget till uppdelning av landskanslist- och landskontorist-befattningarna i en högre och en lägre grad är givetvis att bereda tillfälle för de dugligaste tjänstemännen inom dessa kategorier att genom befordran inom det tjänsteområde de tillhöra komma i åtnjutande av bättre löneförmåner än som kunde beredas dem, därest befattningsgrupperna förbleve odelade. Ur administrativ synpunkt och med hänsyn till göromålsens art torde däremot icke föreligga något särskilt behov av den föreslagna uppdelningen. Ett påvisbart sådant behov torde emellertid numera på alla områden få anses utgöra förutsättning för en ytterligare differentiering av tjänsterna inom den civila statsförvaltningen. Härtill kommer, att det starkt kan dragas i tvivelsmål, huruvida det angivna ändamålet skulle i avsedd utsträckning främjas genom den ifrågasatta uppdelningen. De högre befattningarna kunna nämligen icke reserveras uteslutande för landskanslister och landskontorister av den lägre graden, utan ligger det nära till hands att antaga, att vid den även av de sakkunniga förordade tillämpningen av allmänna befordringsprinciper företräde ej sällan kommer att givas åt sökande från andra områden. För de tjänstemän vid länsstyrelserna, om vilka nu är fråga, torde fördelen av en uppdelning sålunda bliva ganska

ringa, under det att med anordningens genomförande skulle följa ökad risk för att vissa befattningar, tillhörande berörda tjänstegrupper, komme att rekryteras från utomstående håll. Jag anser mig på grund av vad nu anförts icke böra biträda förslaget om uppdelning av landskanslist- och landskontoristbefattningarna i två klasser, utan vill jag föreslå, att den nuvarande organisationen med allenast en klass bibehålles.

Ej heller anser jag skäl föreligga att tillmötesgå det från tjänstemannahåll framställda önskemålet om högre teoretiska kompetensfordringar för att kunna utnämnas till landskanslist eller landskontorist. De odelade befattningsgrupperna synas mig icke böra placeras högre å löneskalan än som av löneregeringskommittén föreslagits, eller i nuvarande lönegraden B 8, motsvarande, enligt den nyantagna löneplanen, lönegraden B 15.

Kvinnliga
biträden.
Löne-
reglerings-
kommittén.

Löneregeringskommittén har framhållit, att vid de verk och myndigheter, å vilkas befattningshavare avlöningsreglementet för statsdepartement med flera verk vunnit tillämpning, förutvarande kvinnliga biträden av andra lönegraden i regel blivit hänförliga till lönegraden C 3 enligt nämnda reglemente under benämningen kanslibiträden och kvinnliga biträden av förutvarande första eller lägsta lönegraden till lönegraden C 2 under benämningen kontorsbiträden.

De kvinnliga biträden, som vid nämnda verk och myndigheter betecknades såsom »kanslibiträden», motsvarades vid riksbankens särskilda kontor och vid riksgäldskontoret av s. k. »kameraltiträden».

Kommittén hade ansett lämpligt, att vid länsstyrelserna med deras olika avdelningar, landskanslien och landskontoren, kvinnliga biträden, hänförliga till lönegraden C 3, betecknades såsom »kansli- eller kameraltiträden, kvinnliga».

Vidare har kommittén erinrat, att i avlöningsreglementet den 22 juni 1921 funnes upptagen för kvinnliga tjänstemän en lägre lönegrad (C 1) än den lönegrad (C 2), till vilken hörde »kontorsbiträden, kvinnliga». Kommittén, som föreslagit inrättandet av denna lägsta avlöningsgrad i anslutning till direktiv av vederbörande departementschef, hade emellertid därvid uttalat, att i avseende å de dåvarande innehavarna av dittillsvarande första gradens skrivbiträdesbefattningar någon rubbning icke borde kunna ifrågasättas, utan syntes dem böra fortfarande tillerkännas de förmåner, som vore eller komme att bliva förenade med denna eller däremot svarande grad. Kommittén hade emellertid hemställt om åtgärder för åstadkommande, efter utredning, av ledigblivande kvinnlig befattning av lönegraden C 2 ersättande med befattning av lönegraden C 1. Föreskrifter i sådant hänseende hade ock sedermera meddelats i Kungl. Maj:ts cirkulär den 31 december 1920 (nr 915).

Då kommittén nu upptog befintliga kvinnliga biträdesbefattningar av första lönegraden vid länsstyrelserna såsom kontorsbiträden, kvinnliga, hörande till lönegraden C 2 enligt avlöningsreglementet, förutsatte kommittén givetvis, att vid uppkommande vakanser komme att provas, huruvida ej den lediga befattningen borde ersättas med befattning, hörande till lönegraden C 1.

De sakkunniga.

De sakkunniga hava icke funnit anledning till erinran mot löneregeringskommitténs förslag att tillsvidare upptaga de kvinnliga biträdesbefattning-

arna hos länsstyrelserna inom lönegraderna C 3 och C 2. Emellertid hava de sakkunniga ock ansett, att i tjänsteförteckningen för länsstyrelserna bör införas jämväl kvinnliga skrivbiträdesbefattningar i lönegraden C 1.

Departementschefen har beträffande nu ifrågakvarande befattningshavare anført följande: Departements-
chefen.

»Enligt de av innevarande års riksdag beslutade ändringarna i avlöningsreglementet den 22 juni 1921 (nr 451) för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, har den nuvarande kvinnliga befattningen skrivbiträde, i lönegraden C 1, inordnats i lönegraden B 2. Befattningen kontorsbiträde (nu i lönegraden C 2) har hänförs till lönegraden B 4 och befattningen kanslibiträde (nu i lönegraden C 3) till lönegraden B 7. Den nuvarande kvinnliga befattningen kontorsskrivare (i lönegraden C 5) har under förändrad benämning, kansliskrivare, hänförs till lönegraden B 11.

På de skäl, som angivits av löneregeringskommittén och de sakkunniga, anser jag, att de vid länsstyrelserna anställda kvinnliga biträdena böra vid löneregeringen hänföras, de till den högre graden hörande, till lönegraden B 7, under benämningen *kansli- eller kameralbiträden*, och de till den lägre graden hörande, till lönegraden B 4, under benämningen *kontorsbiträden*. För möjliggörande, i enlighet med vad kommittén och de sakkunniga utvecklat, av vissa befattningars omreglering synes därjämte i tjänsteförteckningen för länsstyrelserna böra införas befattningen *skrivbiträde*, i lönegraden B 2. Där- emot anser jag, att med frågan om upptagande för länsstyrelsernas del av en befattning i lönegraden B 11, motsvarande kansliskrivarna, bör tillsvidare anstå.»

Enligt löneregeringskommitténs förslag skulle vaktmästare hos länsstyrelserna, liksom fallet vore beträffande vaktmästare i allmänhet vid centrala ämbetsverk, under benämningen *expeditionsvakter* hänföras till lönegraden B 1 (nya B 5) i den allmänna löneplanen. Kommittén, som icke ansett sig kunna tillstyrka bifall till en av statens vaktmästares förening gjord hemställan därom, att i de fall, då minst två vaktmästare vore anställda hos länsstyrelse, den ena av dem skulle vara förste vaktmästare och åtnjuta därmed förenade förmåner, har emellertid i detta sammanhang erinrat om innehållet i 10 § av kungörelsen den 31 december 1921 (nr 753) med tilläggsbestämmelser till avlöningsreglementet. Enligt nämnda författningsrum gällde, att, därest åt expeditionsvakt eller förste expeditionsvakt såsom bostad anvisats lägenhet i samband med ämbetslokalen, han skulle hava skyldighet att å tider, då arbete i ämbetslokalen ej påginge, hava tillsyn över lokalen samt att, i den mån det ej ålåg honom att själv verkställa eldning, städning och rengöring däri, övervaka, att dessa bestyr verkställdes i behörig ordning och med iakttagande av nödig varsamhet, ävensom att, enligt vederbörande myndighets bestämmande, utföra eller ombesörja andra bestyr med avseende å lokalen. Därest ifrågakvarande åligganden vore av större omfattning och så av verkets styrelse prövades skäligt, kunde ersättning jämlikt 31 § i avlöningsreglementet utgå med belopp, som av verksstyrelsen fastställdes, dock högst med 300 kronor för år räknat.

*Vaktmästare
(expeditions-
vakter och
förste expedi-
tionsvakter).*
Löneregerings-
kommittén.

Löneregleringskommittén hade ansett, att, för den händelse åliggande av nämnda slag uppdroges åt expeditionsvakt, som ej fått sig såsom bostad anvisad lägenhet i samband med arbetslokalen, möjlighet torde finnas att, om så prövades skäligt, bereda honom särskild ersättning jämlikt nyssberörda paragraf i avlöningsreglementet.

Yttranden över
lönereglerings-
kommitténs
förslag i fråga
om vakt-
mästarna.

Kommitténs förslag i fråga om vaktmästarna har av vissa *länsstyrelser* biträtts, varvid i en del fall framhållits, att anledning ej förefunnes att göra skillnad mellan de båda vaktmästare — en å landskansliet och en å landskontoret — som funnes anställda hos vederbörande länsstyrelse. Andra länsstyrelser hava däremot i de avgivna yttrandena uttalat sig till förmån för ett av statens vaktmästares förening framställt yrkande, att en av de vid varje länsstyrelse anställda vaktmästarna måtte, under benämningen förste expeditionsvakt, placeras i lönegraden B 3 (nya B 7). Härvid har särskilt framhållits önskvärdheten av att någon befördringsmöjlighet bereddes de tjänstemän, om vilka nu är fråga.

De
sakkunniga.

De sakkunniga hava meddelat, att de i denna fråga haft muntliga överläggningar med representanter för statens vaktmästares förening och därvid bl. a. inhämtat, att uppdrag, som avsåges i 10 § av kungörelsen den 31 december 1921 (nr 753), stundom tilldelats även förste expeditionsvakter inom den allmänna civilförvaltningen, varför jämställdhet med dessa tjänstemän icke skulle ernås genom den av löneregleringskommittén ifrågasatta anordningen att expeditionsvakter inom lönegraden B 1 vid länsstyrelserna i förekommande fall skulle kunna komma i åtnjutande av särskild ersättning enligt nämnda författningsrum.

De sakkunniga hava vidare anfört följande.

»I detta sammanhang torde ock kunna erinras, att i fråga om befördringsmöjligheterna för tjänstemän inom vaktmästargraden länsstyrelserna i jämförelse med flertalet övriga förvaltningsområden intaga en undantagsställning så till vida, som nämnda tjänstemän vid länsstyrelserna i regel icke kunna vinna befördran till högre befattningar därstädes, under det att motsvarande tjänstemän inom andra förvaltningsgrenar — åtminstone sådana, där lokalförvaltningar med betydande personalbestånd förekomma — i en del fall kunna påräkna befördran, för den händelse de göra sig förtjänta därav.

Det vill synas de sakkunniga, som om det föreläge fog för yrkandet, att en av de vid varje länsstyrelse för vaktmästargöromål anställda ordinarie tjänstemännen måtte tilldelas ställningen av förste expeditionsvakt och såsom sådan hänföras till lönegraden B 3. De sakkunniga vilja dock härvid framhålla, att vid tillsättandet av dessa högre tjänster icke bör förfaras på sådant sätt, att till dylik befattning städse befördras expeditionsvakt vid den länsstyrelse, där den högre tjänsten är ledig, utan torde rekryteringen till sistnämnda tjänst på sätt vid befördringar i allmänhet äger rum, böra verkställas efter urval mellan därför meriterade och lämpliga befattningshavare vid olika länsstyrelser eller från andra områden.

Enligt de sakkunnigas förslag bör sålunda i tjänsteförteckningen för länsstyrelserna upptagas befattningarna förste expeditionsvakt i lönegraden B 3 (nya B 7) och expeditionsvakt i lönegraden B 1 (nya B 5).»

Departementschefen har i denna fråga anfört:

»I likhet med de sakkunniga anser jag, att i tjänsteförteckningen för länsstyrelserna böra upptagas befattningarna expeditionsvakt i den nya lönegraden B 5, motsvarande den nuvarande lönegraden B 1, samt förste expeditionsvakt i den nya lönegraden B 7, motsvarande den nuvarande lönegraden B 3. Vad angår fördelningen av här avsedda befattningar på de båda grader, synes mig intet vara att erinra mot vad de sakkunniga härutinnan föreslagit.»

Departements-
chefen.

Beträffande frågan om rätten till förening av tjänster har departementschefen i likhet med de sakkunniga ansett, att med annan tjänst vid länsstyrelse än landssekreterar-, landskamrerar- eller länsassessorstjänst bör kunna få förenas tjänst å kommuns stat, under förutsättning att vederbörande myndighet — som i dylikt fall torde vara länsstyrelsen — efter prövning att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för utövande av statstjänsten, finner uppdraget eller befattningen kunna få mottagas och tills vidare bibehållas.

Särskilda
avlönings-
bestäm-
melser m. m.
Förening av
tjänster.

Beträffande förflyttningsskyldigheten har departementschefen föreslagit, att — i fråga om befattningshavare vid länsstyrelserna — vid tillämpning av de i 13 § 3 mom. 1 punkten i avlöningsreglementet den 22 juni 1921 (nr 451) givna bestämmelserna om tjänstemans förflyttningsskyldighet med uttrycket »det verk, han tillhör eller varunder han lyder» skall förstås landsstaten i allmänhet, utan begränsning till det egna länet.

Förflyttnings-
skyldighet.

Den anordning med s. k. övergångslön, som vid nyreglerade verk föränletts av övergången till efterskottsutbetalning av hela lönen, har ansetts böra tillämpas även vid löneregleringen för länsstyrelsernas tjänstemän.

Övergånga-
lön.

I fråga om lönerna till den vid länsstyrelserna anställda icke-ordinarie personalen har departementschefen i likhet med statskontoret och de sakkunniga ansett, att dessa löner böra regleras efter i huvudsak enahanda grunder, som gälla för dylik personal vid verk, beträffande vilka avlöningsreglementet den 22 juni 1921 (nr 451) vunnit tillämpning.

Icke-ordi-
narie per-
sonal.

I nu gällande riksstat är under femte huvudtiteln, avdelningen landsstaten, uppfört ett ordinarie bestämt anslag till tjänstemän och betjante vid länsstyrelserna, från vilket anslag enligt gällande avlöningsstat för landsstaten utom beträffande landshövdingarna bestridas avlöningar — fränsett ålderstillägg — till ordinarie befattningshavare hos länsstyrelserna. Från det under samma avdelning upptagna ordinarie bestämda anslaget till landshövdingarna utgå avlöningarna till dessa befattningshavare.

Kostnads-
beräkning
och stater.

Anslag till
landshöv-
dingar och
befattnings-
havare vid
läns-
styrelserna.

Den nu föreslagna löneregleringen för landshövdingarna och befattningshavare vid länsstyrelserna har synts departementschefen böra medföra, att avlöningskostnaderna för nämnda två grupper av befattningshavare sammanföras i ett anslag. Ifrågavarande anslag har synts böra uppföras under avdelningen överståthållarämbetet och landsstaten såsom ett ordinarie förslagsanslag, benämnt *landshövdingar och befattningshavare vid länsstyrelserna*.

I detsamma syntes böra ingå dels den tidigare nämnda anslagsposten till landshövdingarna 540,000 kronor, dels vederbörliga anslagsposter till avlöningar till ordinarie befattningshavare vid länsstyrelserna, vikariatsersättningar, avlöningsförstärkning till landssekreterare och landskamrerare, personligt lönetillägg till landssekreterare och landskamrerare samt övergångslön och dels slutligen vissa anslagsposter till icke-ordinarie befattningshavare m. m. samt till sakkunniga till biträde vid utredningar m. m.

Till ordinarie befattningshavare vid länsstyrelserna skulle enligt Kungl. Maj:ts förslag uppföras följande anslagsposter, utgörande tillhoppa 3,134,700 kronor:

Avlöningar till ordinarie befattningshavare, förslagsanslag	kronor	2,590,700: —
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	»	50,000: —
Avlöningsförstärkning till landssekreterare och landskamrerare, förslagsanslag	»	124,000: —
Personligt lönetillägg till landssekreterare och landskamrerare, förslagsanslag	»	260,000: —
Övergångslön, förslagsanslag	»	110,000: —

Till extra biträden hos länsstyrelserna m. m. är i nu gällande riksstat uppfört ett ordinarie reservationsanslag av 450,000 kronor.

I statsverkspropositionen för budgetåret 1925—1926 har beräknats ett ordinarie reservationsanslag till extra biträden hos länsstyrelserna m. m. av 675,000 kronor. Departementschefen har nu på av statskontoret anförda skäl ansett, att sagda anslag bör såsom en till nämnda belopp fixerad anslagspost under benämningen »avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.» inordnas under det ordinarie förslagsanslaget till landshövdingar och övriga befattningshavare vid länsstyrelserna.

Från och med budgetåret 1923—1924 har anslaget till sakkunniga till biträde vid utredningar m. m. i riksstaten upptagits med 6,000 kronor.

I anslutning till av statskontoret därom framställt förslag har departementschefen funnit det för ifrågavarande ändamål erforderliga beloppet från och med nästa budgetår böra beräknas till 9,000 kronor och i form av särskild anslagspost inordnas under staten för landshövdingar och befattningshavare vid länsstyrelserna samt ingå i det mot nämnda stat svarande ordinarie förslagsanslaget.

Vad antalet ordinarie befattningar vid de särskilda länsstyrelserna beträffar har Kungl. Maj:t föreslagit, att detta antal måtte bestämmas på följande sätt:

Stockholms län.

Befattningar.	Antal.	Befattningar.	Antal.
Landssekreterare	1	Landskanslister	6
Landskamrerare	1	Landskontorister	5
Länsassessorer	2	Kansli- eller kameralbiträden	2
Länsnotarie av 1:a klass	1	Kontorsbiträden	4
Länsnotarie av 2:a klass	1	Förste expeditionsvakt	1
Länsbokhållare av 1:a klass	1	Expeditionsvakt	1
Länsbokhållare av 2:a klass	1		

Extra
biträden hos
läns-
styrelserna.

Sakkunniga
till biträde
vid utred-
ningar m. m.

Antalet ordi-
narie befatt-
ningshavare
vid läns-
styrelserna.

Uppsala län.

Landssekreterare	1	Landskanslister	2
Landskamrerare	1	Landskontorister	3
Länsassessorer	2	Kontorsbiträden	2
Länsnotarie av 1:a klass	1	Förste expeditionsvakt	1
Länsbokhållare av 1:a klass	1	Expeditionsvakt	1

Södermanlands län.

Landssekreterare	1	Landskontorister	3
Landskamrerare	1	Kansli- eller kameralbiträde	1
Länsassessorer	2	Kontorsbiträden	2
Länsnotarie av 1:a klass	1	Förste expeditionsvakt	1
Länsbokhållare av 1:a klass	1	Expeditionsvakt	1
Landskanslister	3		

Östergötlands län.

Landssekreterare	1	Landskanslister	5
Landskamrerare	1	Landskontorister	5
Länsassessorer	2	Kansli- eller kameralbiträden	2
Länsnotarie av 1:a klass	1	Kontorsbiträden	2
Länsnotarie av 2:a klass	1	Förste expeditionsvakt	1
Länsbokhållare av 1:a klass	1	Expeditionsvakt	1
Länsbokhållare av 2:a klass	1		

Jönköpings län.

Landssekreterare	1	Landskontorister	3
Landskamrerare	1	Kansli- eller kameralbiträden	2
Länsassessorer	2	Kontorsbiträden	3
Länsnotarie av 1:a klass	1	Förste expeditionsvakt	1
Länsbokhållare av 1:a klass	1	Expeditionsvakt	1
Landskanslister	3		

Kronobergs län.

Landssekreterare	1	Landskontorister	3
Landskamrerare	1	Kansli- eller kameralbiträde	1
Länsassessorer	2	Kontorsbiträden	2
Länsnotarie av 1:a klass	1	Förste expeditionsvakt	1
Länsbokhållare av 1:a klass	1	Expeditionsvakt	1
Landskanslister	2		

Kalmar län.

Landssekreterare	1	Landskontorister	4
Landskamrerare	1	Kansli- eller kameralbiträde	1
Länsassessorer	2	Kontorsbiträden	2
Länsnotarie av 1:a klass	1	Förste expeditionsvakt	1
Länsbokhållare av 1:a klass	1	Expeditionsvakt	1
Landskanslister	3		

Gotlands län.

Landssekreterare	1	Landskontorister	2
Landskamrerare	1	Kansli- eller kameralbiträde	1
Länsnotarie av 1:a klass	1	Kontorsbiträde	1
Länsbokhållare av 1:a klass	1	Förste expeditionsvakt	1
Landskanslist	1	Expeditionsvakt	1

Blekinge län.

Landssekreterare	1	Landskontorister	3
Landskamrerare	1	Kontorsbiträden	2
Länsassessorer	2	Förste expeditionsvakt	1
Länsnotarie av 1:a klass	1	Expeditionsvakt	1
Landskanslister	2		

Kristianstads län.

Landssekreterare	1	Landskanslister	3
Landskamrerare	1	Landskontorister	3
Länsassessorer	2	Kansli- eller kameralbiträde	1
Länsnotarie av 1:a klass	1	Kontorsbiträden	3
Länsbokhållare av 1:a klass	1	Förste expeditionsvakt	1
Länsbokhållare av 2:a klass	1	Expeditionsvakt	1

Malmöhus län.

Landssekreterare	1	Landskanslister	6
Landskamrerare	1	Landskontorister	6
Länsassessorer	2	Kansli- eller kameralbiträde	1
Länsnotarie av 1:a klass	1	Kontorsbiträden	6
Länsnotarie av 2:a klass	1	Förste expeditionsvakt	1
Länsbokhållare av 1:a klass	1	Expeditionsvakter	2
Länsbokhållare av 2:a klass	2		

Hallands län.

Landssekreterare	1	Landskontorister	3
Landskamrerare	1	Kansli- eller kameralbiträde	1
Länsassessorer	2	Kontorsbiträde	1
Länsnotarie av 1:a klass	1	Förste expeditionsvakt	1
Länsbokhållare av 1:a klass	1	Expeditionsvakt	1
Landskanslister	2		

Göteborgs och Bohus län.

Landssekreterare	1	Landskanslister	6
Landskamrerare	1	Landskontorister	5
Länsassessorer	2	Kansli- eller kameralbiträden	2
Länsnotarie av 1:a klass	1	Kontorsbiträden	5
Länsnotarie av 2:a klass	1	Förste expeditionsvakt	1
Länsbokhållare av 1:a klass	1	Expeditionsvakt	1
Länsbokhållare av 2:a klass	1		

Älvsborgs län.

Landssekreterare	1	Landskanslister	5
Landskamrerare	1	Landskontorister	4
Länsassessorer	2	Kansli- eller kameralbiträden	2
Länsnotarie av 1:a klass	1	Kontorsbiträden	3
Länsnotarie av 2:a klass	1	Förste expeditionsvakt	1
Länsbokhållare av 1:a klass	1	Expeditionsvakt	1
Länsbokhållare av 2:a klass	1		

Skaraborgs län.

Landssekreterare	1	Landskontorister	4
Landskamrerare	1	Kansli- eller kameralbiträde	1
Länsassessorer	2	Kontorsbiträde	1
Länsnotarie av 1:a klass	1	Förste expeditionsvakt	1
Länsbokhållare av 1:a klass	1	Expeditionsvakt	1
Landskanslister	3		

Värmlands län.

Landssekreterare	1	Landskanslister	5
Landskamrerare	1	Landskontorister	4
Länsassessorer	2	Kontorsbiträden	3
Länsnotarie av 1:a klass	1	Förste expeditionsvakt	1
Länsbokhållare av 1:a klass	1	Expeditionsvakt	1
Länsbokhållare av 2:a klass	1		

Örebro län.

Landssekreterare	1	Landskontorister	4
Landskamrerare	1	Kansli- eller kameralbiträde	1
Länsassessorer	2	Kontorsbiträden	2
Länsnotarie av 1:a klass	1	Förste expeditionsvakt	1
Länsbokhållare av 1:a klass	1	Expeditionsvakt	1
Landskanslister	3		

Västmanlands län.

Landssekreterare	1	Landskontorister	3
Landskamrerare	1	Kansli- eller kameralbiträde	1
Länsassessorer	2	Kontorsbiträden	2
Länsnotarie av 1:a klass	1	Förste expeditionsvakt	1
Länsbokhållare av 1:a klass	1	Expeditionsvakt	1
Landskanslister	2		

Kopparbergs län.

Landssekreterare	1	Landskontorister	3
Landskamrerare	1	Kansli- eller kameralbiträden	2
Länsassessorer	2	Kontorsbiträden	3
Länsnotarie av 1:a klass	1	Förste expeditionsvakt	1
Länsbokhållare av 1:a klass	1	Expeditionsvakt	1
Landskanslister	4		

Gämlleborgs län.

Landssekreterare	1	Landskontorister	3
Landskamrerare	1	Kansli- eller kameralbiträden	2
Länsassessorer	2	Kontorsbiträden	4
Länsnotarie av 1:a klass	1	Förste expeditionsvakt	1
Länsbokhållare av 1:a klass	1	Expeditionsvakt	1
Landskanslister	4		

Västernorrlands län.

Landssekreterare	1	Landskanslister	4
Landskamrerare	1	Landskontorister	3
Länsassessorer	2	Kansli- eller kameralbiträden	2
Länsnotarie av 1:a klass	1	Kontorsbiträden	4
Länsnotarie av 2:a klass	1	Förste expeditionsvakt	1
Länsbokhållare av 1:a klass	1	Expeditionsvakt	1

Jämtlands län.

Landssekreterare	1	Landskontorister	3
Landskamrerare	1	Kansli- eller kameralbiträde	1
Länsassessorer	2	Kontorsbiträden	2
Länsnotarie av 1:a klass	1	Förste expeditionsvakt	1
Länsbokhållare av 1:a klass	1	Expeditionsvakt	1
Landskanslister	3		

Västerbottens län.

Landssekreterare	1	Landskontorister	4
Landskamrerare	1	Kansli- eller kameralbiträde	1
Länsassessorer	2	Kontorsbiträden	3
Länsnotarie av 1:a klass	1	Förste expeditionsvakt	1
Länsbokhållare av 1:a klass	1	Expeditionsvakt	1
Landskanslister	3		

Norrbottens län.

Landssekreterare	1	Landskontorister	3
Landskamrerare	1	Kansli- eller kameralbiträde	1
Länsassessorer	2	Kontorsbiträden	2
Länsnotarie av 1:a klass	1	Förste expeditionsvakt	1
Länsnotarie av 2:a klass	1	Expeditionsvakt	1
Landskanslister	3		

*Ersättning
för mistade
sportler till
tjänstemän,
kvarstående å
viss äldre av-
löningsstat.*

Beträffande tjänstemän vid länsstyrelserna, som kvarstå å sådan äldre avlöningsstat, med vilken icke är förbunden skyldighet att underkasta sig minskning eller upphörande av sportler, har departementschefen ansett föreskrift böra meddelas därom, att dylik tjänsteman skall, vid indragning till statsverket av sportler för befattningshavare vid länsstyrelserna, erhålla gottgörelse för mistade sportler, beräknad efter medeltalet av den inkomst, tjänstemannen må anses hava åtnjutit av sålunda indragna sportler under den senast förflutna tid, såvitt möjligt ej understigande tio år, därför denna inkomst kan utrönas.

*Övergångs-
bestämmelser.*

De särskilda övergångsbestämmelser, som erfordras i anledning av löne-regleringen, hava förutsatts skola, i anslutning till riksdagens medgivande i sådant avseende i sammanhang med antagandet år 1921 av avlöningsreglementet för statsdepartement m. fl. verk, i vederbörlig ordning meddelas.

*Ortstillägg
till lands-
fogden i
Göteborgs och
Bohus län.*

Från det för budgetåret 1924—1925 beviljade extra anslaget å 3,600 kronor till ortstillägg åt vissa befattningshavare vid landsstaten i Göteborgs och Bohus län beredes för närvarande dylik förmån till länsstyrelsernas ordinarie tjänstemän, med undantag av vaktmästare, ävensom till landsfogden i länet. Ortstillägget till sistnämnda befattningshavare utgör 200 kronor för år. Genomföres det nu föreliggande löneruleringsförslaget för länsstyrelserna från och med ingången av budgetåret 1925—1926, kan nu ifrågasvarande anslag inskränkas till att avse beredande av ortstillägg åt nyssnämnde landsfogde och anslaget belopp nedsättas till 200 kronor. I anslutning härtill skulle anslagstiteln ändras till »*ortstillägg till landsfogden i Göteborgs och Bohus län*».

Ålderstillägg.

Det ordinarie förslagsanslaget till ålderstillägg var i riksstaten för budgetåret 1923—1924 upptaget till 600,000 kronor. För budgetåret 1924—1925 har anslaget med hänsyn till belastningen å de särskilda anslagen för år 1922 och för första halvåret 1923 höjts till 650,000 kronor.

Genomföres lönerulering för befattningshavare vid länsstyrelserna i enlighet med det nu framlagda förslaget, har anslaget ansetts kunna väsentligt nedsättas, förslagsvis med 125,000 kronor. Anslaget skulle följaktligen för nästa budgetperiod upptagas till (675,000—125,000) 550,000 kronor.

Det ordinarie förslagsanslaget till skrivmaterialier och expenser, ved m. m. är i riksstaten för innevarande budgetår upptaget till 1,200,000 kronor.

Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.

På i statsverkspropositionen (femte huvudtiteln, sid. 291) angivna skäl erfordras till bestridande av kostnaderna för anskaffning och underhåll av möbler och andra inventarier för länsstyrelsernas räkning en höjning av ifrågavarande expensanslag för budgetåret 1925—1926 med 40,000 kronor. Härjämte skulle anslaget ytterligare belastas med kostnaden för möblering av landshövdingbostäderna, beräknad till 30,000 kronor för år. Å andra sidan har i propositionen nr 59 angående anslag till polisväsendet i riket m. m. vid framläggande av förslag om anvisande av ett särskilt anslag till vissa ersättningar åt befattningshavare vid polis- och åklagarväsendet utgått ifrån att ett bifall därtill skulle för budgetåret 1925—1926 medföra en minskad belastning å nu ifrågavarande expensanslag med 75,000 kronor.

Under nu angivna förhållanden skulle sålunda förevarande anslag för nästa budgetår upptagas med oförändrat belopp, 1,200,000 kronor.

1923 års riksdag har i anledning av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning anvisat medel för budgetåret 1923—1924 till beredande av tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare, att utgå efter närmare angivna grunder.

Tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare.

Jämväl för budgetåret 1924—1925 har riksdagen beviljat medel till ifrågavarande ändamål att användas enligt grunder motsvarande de för budgetåret 1923—1924 gällande.

Under femte huvudtiteln har i riksstaten för vartdera av nyssnämnda två budgetår upptagits ett extra förslagsanslag till beredande av tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare.

I statsverkspropositionen har på föredragning av chefen för finansdepartementet framlagts förslag om beredande av dylika lönetillägg åt ifrågavarande personalgrupper jämväl för budgetåret 1925—1926 enligt grunder motsvarande dem, som nu tillämpas. Detta förslag har numera av riksdagen bifallits.

Vad angår storleken av det anslag, som för ändamålet erfordras under femte huvudtiteln för nästa budgetår, har anslaget, med hänsyn till den föreslagna löneregleringen och i överensstämmelse med den i statsverkspropositionen verkställda beräkningen, ansetts kunna minskas med 6,500 kronor till 9,500 kronor.

Såsom chefen för finansdepartementet i statsverkspropositionen (»Utgifterna: För flera huvudtitlar gemensamma frågor», avdelning III, sid. 7) framhållit, har anslaget till dyrtidstillägg under femte huvudtiteln, i avvaktan på förslag om den nu ifrågavarande löneregleringen, i budgetförslaget allenast beräknats. Dyrtidstilläggen till landshövdingar och befattningshavare vid länsstyrelserna hava enligt de för nyreglerade verk gällande grunderna nu ansetts uppgå till, vad beträffar landshövdingarna, omkring 50,000 kronor, och, vad angår befattningshavarna vid länsstyrelserna, omkring 445,000 kronor. Då dyrtidstilläggen till övriga befattningshavargrupper under femte huvudtiteln uppskattats till ett belopp av omkring 5,000,000 kronor, har det extra förslagsanslaget för dyrtidstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst för

Dyrtidstillägg.

budgetåret 1925—1926 under nämnda huvudtitel upptagits till i statsverkspropositionen beräknat belopp, 5,500,000 kronor.

*Utskottets
yttrande.*

Vid den prövning, utskottet ägnat Kungl. Maj:ts förslag till ny definitiv lönereglering för länsstyrelsernas befattningshavare, har utskottet i allt väsentligt ansett sig kunna biträda detsamma. Endast i några punkter har utskottet på anförda skäl funnit sig böra frångå de särskilda förslag, Kungl. Maj:t framlagt.

Vad då till en början landssekreterarnas och landskamrerarnas löneställning beträffar, har utskottet först till behandling upptagit spørgsmålet, huruvida och i vad mån ifrågavarande befattningshavare m. fl. tjänstemän hos länsstyrelserna jämväl hädanefter böra bibehållas vid dem nu tillkommande rätt till sportler eller huruvida icke denna förmån bör i samband med löneregleringen upphöra och sportlerna indragas till statsverket.

Vid det övervägande, utskottet ägnat detta spørgsmål, har utskottet icke funnit skäl föreligga att frångå den väg, varpå man vid löneregleringar under senare åren slagit in, eller att sportlerna i samband med lönereglering bortfalla eller indragas till statsverket. I enlighet med vad Kungl. Maj:t föreslagit, synes utskottet sålunda lämpligt att även i samband med förevarande lönereglering indragning av utgående sportler vidtages. I likhet med Kungl. Maj:t anser dock utskottet, att den provision å försälda stämplat, som enligt gällande föreskrifter tillkomma tjänstemän vid landsstaten på grund av deras tjänsteställning, icke bör beröras av denna indragning. I motionen nr 411 inom andra kammaren har yrkats, att landssekreterarna måtte varda bibehållna vid förmånen av, förutom stämpelprovision, jämväl arvode för exekutiva försäljningar av fast egendom, detta arvode dock till högst 4,000 kronor för år räknat. Även om vissa skäl kunna anföras för ett bibehållande av detta arvode, har utskottet dock, såsom nämnts, ansett sig icke böra tillstyrka, att undantag härför göres.

Såsom kompensation för de indragna sportlerna skulle enligt Kungl. Maj:ts förslag till ordinarie landssekreterare och landskamrerare, som uppföras å den nya lönestaten och vilkas sammanlagda avlöning, tillfällig löneförbättring däri inbegripen, i medeltal under åren 1922—1924 — eller den kortare tid, varunder han tilläventyrs innehaft tjänsten — jämte under samma tid i medeltal uppburna sportler överstege årsavlöningen för budgetåret 1925—1926, utgå personligt lönetillägg, motsvarande berörda överskott, dock högst 5,400 kronor, med iakttagande att lönetillägget, vilket borde minskas eller upphöra i den mån avlöningen å ny stat ökades, skulle under loppet av nio år avskrivas med en niondel om året. I motionen nr 262 inom första kammaren har föreslagits, att den tidsperiod, som skulle läggas till grund för sportelberäkningen, måtte något utsträckas och avse medeltalet sportler för åren 1920—1924 i stället för åren 1922—1924, ävensom att maximibeloppet måtte bestämmas till 7,200 kronor. Med hänsyn till det förhållandet att landskamrerarna, på grund av den beskärning av uppbördsprovisionerna, som år 1922 vidtogs, måste anses komma i en i förhållande till landssekreterarna mindre gynnsam ställning i fråga om det personliga lönetillägget, därest

den tidsperiod, Kungl. Maj:t föreslagit, skulle läggas till grund för sportelberäkningen, har ock utskottet ansett sig böra ansluta sig till motionärens förslag i denna del, men kan utskottet däremot icke förorda, att maximibeloppet sättes högre än Kungl. Maj:t ifrågasatt. För att ingen tvekan må behöva råda i fråga om storleken av den sportelinkomst, som må tillkomma landskamrerarna under innevarande år, vill utskottet hava uttalat, att enligt utskottets mening hälften av 1925 års sportelinkomster torde böra tillkomma befattningshavarna i fråga.

Vidkommande härefter den fasta lönenivån för landssekreterarna och landskamrerarna har utskottet i likhet med departementschefen ansett tillfyllest, att lönen för befattningshavarna ifråga bestämmes i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och att de sålunda hänföras till lönegraden B 30 i den av riksdagen godkända nya löneplanen.

Utöver den fasta lönen torde på skäl, departementschefen anført, en fast avlöningsförstärkning böra beredas avdelningscheferna hos länsstyrelserna och detta oberoende av huruvida ersättning för indragna inkomster kommer att utgå eller ej. I fråga om storleken av denna avlöningsförstärkning hava emellertid delade meningar gjort sig gällande. Enligt Kungl. Maj:ts förslag, som ansluter sig till det av landsstatslönesakkunniga härutinnan framlagda, skulle avlöningsförstärkningen till landssekreterare och landskamrerare utgå, för år räknat, med 3,500 kronor i Stockholms, Malmöhus samt Göteborgs och Bohus län, med 1,500 kronor i Gotlands län samt med 2,500 kronor i övriga län. Motionsvis har yrkats, att denna förstärkning måtte bestämmas till respektive 4,500, 2,500 och 3,500 kronor. Utskottet har efter överbägande ansett sig icke kunna förorda högre löneförstärkning än Kungl. Maj:t sålunda ifrågasatt och kan alltså icke ansluta sig till motionärens förslag.

Vidkommande härefter länsassessorernas lönegradsplacering innebär Kungl. Maj:ts förslag, att dessa skulle i lönehänseende hänföras till nuvarande lönegraden B 17, motsvarande i den av riksdagen antagna nya löneplanen lönegraden B 27. Förslaget härutinnan har utskottet funnit sig böra biträda.

Vad däremot den föreslagna lönegradsplaceringen för länsnotarier och länsbokhållare av 1:a klass beträffar, har utskottet ansett, att den placering i lönegrad, Kungl. Maj:t för dem föreslagit, måste anses väl låg. De arbetsuppgifter och det ansvar, som under senaste tid i allt större omfattning pålagts dessa befattningshavare, och den föredragningskyldighet, som i allmänhet dem åvilat, har utskottet sålunda funnit motivera, att de i lönehänseende beredas en bättre ställning än Kungl. Maj:ts förslag innebär. Utskottet får för sin del föreslå, att länsnotarier och länsbokhållare av 1:a klass hänföras till lönegraden B 24, och ansluter sig alltså utskottet härutinnan till det i motionen nr 269 i första kammaren väckta förslaget.

Kungl. Maj:ts förslag i fråga om länsnotariernas och länsbokhållarnas av 2:a klass lönegradsplacering får utskottet tillstyrka.

I fråga om landskanslisternas och landskontoristernas placering i lönehänseende innebär Kungl. Maj:ts förslag, att dessa befattningshavare skulle hänföras till den nya lönegraden B 15.

Vad dessa befattningshavare angår, hade landsstatslönesakkunniga för sin del upptagit tanken på en uppdelning av befattningarna i en högre och en lägre grad, en tanke, som nu ock motionsvis framförts i riksdagen. Enligt det av landsstatslönesakkunniga framlagda förslaget, till vilket förslag motionen i fråga ansluter sig, skulle till lönegrad B 17 hänföras landskanslister och landskontorister av 1:a klass samt till lönegrad B 15 befattningarna landskanslist av 2:a klass och landskontorist av 2:a klass. Av de skäl, departementschefen anfört mot ett dylikt förslags genomförande, har utskottet emellertid ansett sig icke kunna tillstyrka en sådan uppdelning.

Förutom nu nämnda förslag om ifrågavarande befattningars uppdelning samt deras hänförande till 17:e respektive 15:e lönegraden hava motionsvis inom riksdagen olika yrkanden framställts beträffande befattningarnas placering i lönehänseende. Att placera landskanslister och landskontorister i högre lönegrad än Kungl. Maj:t föreslagit har utskottet dock ansett icke böra ifrågakomma, utan har det synts utskottet vara en skälig placering, om dessa tjänstemän hänföras till den nya 15:e lönegraden. Utskottet kan sålunda icke tillstyrka de i ämnet väckta motionerna.

Kungl. Maj:ts förslag i fråga om de kvinnliga biträdenas och expeditiionsvakternas placering i lönegrad hava icke givit utskottet anledning till erinran.

Vad Kungl. Maj:t föreslagit om särskilda avlöningsbestämmelser, övergångslön och löner till icke-ordinarie personal vid länsstyrelserna har utskottet ock ansett sig kunna biträda.

Ej heller har utskottet funnit något att erinra emot de av Kungl. Maj:t framlagda kostnadsberäkningarna med undantag av vad som följer av utskottets ståndpunkt till Kungl. Maj:ts förslag i fråga om landshövdingarnas lönereglering samt av utskottets ställning till länsnotariernas och länsbokhållarnas av 1:a klass placering i lönegrad. Utskottets förslag i sistberörda hänseende medför en kostnadsökning av i runt tal 46,000 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag ifråga om beräkningen av övriga i nu föreliggande proposition äskade anslag hava icke givit utskottet anledning till anmärkning.

Vad slutligen angår det i motionen nr 389 i andra kammaren väckta förslaget i fråga om lönereglering för landsfogdarna, vill utskottet erinra om, att, enligt vad av årets statsverksproposition, femte huvudtiteln, sid. 281, framgår, förberörda landsstatslönesakkunniga till Kungl. Maj:t avgivit utlåtande och förslag i detta ärende, vilket förslag för närvarande är föremål för Kungl. Maj:ts övervägande. Att vid sådant förhållande nu biträda motionärens förslag kan enligt utskottets mening icke ifrågakomma.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet alltså hemställa,
att riksdagen må

A) i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande proposition och herr J. B. Johanssons motion, I: 262, samt med bifall till herrar Borells och Christensons i Södertälje m. fl. motioner, I: 269

och II: 412, ävensom med avslag å herrar Lauréns, Holmgrens, Wallenius' m. fl. och Höglunds m. fl. motioner, II: 409, 410, 411, 413 och 414,

I) fastställa följande ordinarie stat för landshövdingarna, att tillämpas från och med den 1 juli 1925:

Stat:		Lön kr.
1 landshövding (i Malmöhus län)		23,500
1 » (i Göteborgs och Bohus län)		23,500
1 » (i Stockholms län).....		21,000
21 landshövdingar (i övriga län).....		441,000
Summa kronor		509,000

II) besluta att i fråga om landshövding följande bestämmelser skola gälla:

1. *a.* Landshövding är berättigad till fri bostad i kronans hus med därtill i förekommande fall hörande planterat område (bostadslägenhet) av den omfattning, som av Kungl. Maj:t för varje särskilt län fastställts. Där särskilda förhållanden därtill föranleda, må dock Kungl. Maj:t tilldela landshövding antingen annan, åt honom förhyrd bostadslägenhet, eller ock, i stället för bostad in natura, kontant hyresersättning till belopp, som för varje gång med hänsyn till förekommande omständigheter bestämmes.

Vid landshövdings tillträde till sin tjänst skall för honom avsedd bostad genom statens försorg vara försedd med möblering för högst fyra till representation avsedda rum. Underhållet av möblering, som genom statens försorg anskaffats, bekostats av statsverket.

b. Landshövding skall bebo honom anvisad bostadslägenhet, såframt icke Kungl. Maj:t på grund av särskilda omständigheter annorlunda medgivit.

I fråga om bostadslägenhetens begagnande skola i övrigt lända till efterrättelse de särskilda bestämmelser, som äro eller varda meddelade.

c. Därest landshövdings bostadslägenhet erfordras för utvidgning av länsstyrelsens ämbetslokaler eller för annat statsändamål, är landshövding skyldig att å tid, som av Kungl. Maj:t bestämmes, avstå från lägenheten och åtnöjas med åt honom förhyrd bostadslägenhet eller kontant hyresersättning. För enahanda ändamål är landshövding jämväl skyldig att underkasta sig sådan minskning av bostadslägenheten, som skäligen må kunna ske.

Har landshövding på grund av sålunda ändrad disposition av den honom anvisade bostadslägenheten nödgats flytta, skall

statsverket gottgöra honom skälig flyttningskostnad efter Kungl. Maj:ts bestämmande i förekommande fall. Har genom sådan flyttning eller i följd av en mera väsentlig, vid landshövdingens tillträde av befattningen icke påräknad, rubbning i bostadsförhållandena skada eller förlust åsamkats honom, skall statsverket lämna honom skälig skadeersättning, likaledes efter Kungl. Maj:ts bestämmande.

d. Beträffande bostadslägenhetens avträdande i andra fall än de i c angivna skall gälla, att landshövding eller, om han avlidit, hans dödsbo skall avträda lägenheten å den fardag, som infaller näst efter tre månader från det landshövdingen från tjänsten avgått eller avlidit, dock att avflyttning skall ske, där landshövding beviljas avsked på tid, som av honom begärts, å den fardag, som infaller näst efter avgången från tjänsten, samt, därest landshövding från tjänsten entledigas, å tid, som av Kungl. Maj:t bestämmes.

e. Landshövding eller, om han avlidit, hans dödsbo skall i den omfattning, som i brist på överenskommelse bestämmes av Kungl. Maj:t, upplåta nödigt utrymme i bostadslägenheten för landshövdingens vikarie eller efterträdare.

2. Kostnaderna för uppvärmning av landshövding anvisad bostadslägenhet samt för bränsle, som i lägenheten använts för hushållsändamål, bekostas till tre fjärdedelar av statsverket i enlighet med de närmare föreskrifter, som av Kungl. Maj:t utfärdas;

III) besluta, att, där ordinarie landshövding enligt hittills gällande bestämmelser ägt uppbära någon del av avlöningen — såväl i staten upptagen avlöning, som tillfällig löneförbättring — i förskott, vid ingången av juli månad 1925 till honom skall på statsverkets bekostnad utbetalas ett belopp, motsvarande vad han skulle hava i den befattning, han vid utgången av juni månad 1925 innehar, i förskott uppburit för juli månad 1925, om de dittillsvarande avlöningsbestämmelserna då fortfarande varit gällande;

IV) höja det ordinarie anslaget till landshövdingarna, nu 318,500 kronor, med 225,000 kronor till 543,500 kronor;

V) besluta, att avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, skall från och med den 1 juli 1925 med nedan angivna undantag äga tillämpning å befattningshavare vid länsstyrelserna, samt att i samband därmed de vissa av nämnda befattningshavare tillkommande sportler skola till statsverket indragas;

VI) besluta, att uti den till sagda reglemente hörande tjänsteförteckningen under femte huvudtiteln må införas följande:

Verk och befattningar

Avdelning och
lönegrad enligt
löneplanen

Femte huvudtiteln

Landsstaten.

Länsstyrelserna.

Landssekreterare	B 30
Landskamrerare	B 30
Länsassessorer	B 27
Länsnotarier av 1:a klass	B 24
Länsbokhållare av 1:a klass	B 24
Länsnotarier av 2:a klass	B 21
Länsbokhållare av 2:a klass	B 21
Landskanslisters	B 15
Landskontorister	B 15
Förste expeditionsvakter	B 7
Kansli- och kameralbiträden	B 7
Expeditionsvakter	B 5
Kontorsbiträden	B 4
Skrivbiträden	B 2

VII) bestämma antalet ordinarie befattningshavare vid de särskilda länsstyrelserna på sätt i statsrådsprotokollet över socialärenden den 13 mars 1925 angivits;

VIII) besluta, att utöver vad i 3 § av avlöningsreglementet stadgas och utan hänsyn till vad i sagda författningsrum finnes däremot stridande skall i fråga om befattningar vid länsstyrelserna gälla,

att med annans tjänst än landssekreterar-, landskamrerar- eller länsassessorsbefattning må under den i 2 mom. av berörda 3 § i avlöningsreglementet angivna förutsättning kunna förenas tjänst å kommuns stat;

IX) föreskriva, att vid tillämpning i fråga om befattningshavare vid länsstyrelserna av de i 13 § 3 mom. 1 punkten i ovannämnda avlöningsreglemente givna bestämmelserna om tjänstemans förflyttningsskyldighet skall med uttrycket »det verk, han tillhör eller varunder han lyder», förstås landsstaten i allmänhet, utan begränsning till det egna länet;

X) besluta, att landssekreterare och landskamrerare skola var för sig utöver dem enligt avlöningsreglementet tillkommande lön uppbära avlöningsförstärkning med följande belopp, för år räknat: i Stockholms, Malmöhus samt Göteborgs och

Bohus län	3,500 kronor
i Gotlands län	1,500 »
i övriga län	2,500 »

XI) godkänna följande bestämmelser:

a) Beträffande ordinarie landssekreterare och ordinarie landskamrerare, som övergå till den nya lönestaten, skall gälla, att den, vilkens sammanlagda avlöning, tillfällig löneförbättring däri inbegripen, i medeltal under åren 1920—1924 jämte under samma tid i medeltal uppburna sportler, överstiger vederbörandes avlöning, däri inberäknad avlöningsförstärkning, för budgetåret 1925—1926, skall tilldelas personligt lönetillägg, motsvarande berörda överskott, dock högst 5,400 kronor för år räknat, med iakttagande, att det sålunda bestämda särskilda lönetillägget skall avskrivas: med en niondel från och med den 1 juli 1926, med ytterligare en niondel å det ursprungliga beloppet från och med den 1 juli 1927 o. s. v., så att hela beloppet är avskrivet med utgången av juni månad 1934.

Förutom genom nu nämnda successiva avskrivning skall berörda särskilda personliga lönetillägg minskas i den mån tjänstemannens avlöning till följd av uppflyttning till högre löneklass ökas utöver den i föregående stycke angivna sammanlagda avlöningen omedelbart efter övergången till den nya lönestaten.

Vid tjänstledighet för landssekreterare eller landskamrerare på grund av sjukdom eller av annan anledning skola i fråga om tjänstemannens rätt att uppbära avlöningsförstärkning och för honom eventuellt fastställt personligt lönetillägg gälla de särskilda bestämmelser, som av Kungl. Maj:t i sådant hänseende meddelas.

I fråga om ersättning till vikarie för landssekreterare och landskamrerare må särskilda föreskrifter likaledes av Kungl. Maj:t meddelas, att gälla utöver de i 19 § uti avlöningsreglementet givna bestämmelserna.

b) Beträffande befattningshavares avlöningsförmåner vid förflyttning till annan tjänst skola i fråga om landssekreterare och landskamrerare följande särskilda föreskrifter lända till efterrättelse.

Förflyttas landssekreterare eller landskamrerare efter egen ansökan eller, utan sådan ansökan, på grund av något tjänstemannens förfarande i tjänsten, till befattning inom samma eller lägre lönegrad, skall han, oavsett huruvida den nya stationeringsorten tillhör samma ortsgrupp som den gamla eller icke, med frånträdande av den med den tidigare tjänsten förenade avlöningsförstärkningen och det av honom i sagda tjänst eventuellt uppburna personliga lönetillägget, äga i den nya tjänsten uppbära den avlöningsförstärkning, som tilläventyrs kan vara med densamma förenad.

Varder tjänsteman, om vilken nu är fråga, utan egen ansökan och utan något sitt förvällande förflyttad till tjänst inom

samma eller lägre lönegrad, skall han, likaledes oberoende av vilken ortsgrupp, hans stationeringsort efter förflyttningen tillhör, bibehållas vid den avlöningsförstärkning och den rätt till personligt lönetillägg, som han i den tidigare tjänsten ägt åtnjuta;

XII) besluta, att, där ordinarie tjänsteman, vid länsstyrelse, å vilken ovan nämnda avlöningsreglemente kommer att från och med den 1 juli 1925 äga tillämpning, enligt hittills gällande bestämmelser ägt uppbära någon del av avlöningen — såväl i staten upptagen avlöning som tillfällig löneförbättring eller tillfälligt lönetillägg — i förskott, vid ingången av juli månad 1925 till honom skall på statsverkets bekostnad utbetalas ett belopp, motsvarande vad han skulle hava i den befattning, han vid utgången av juni månad 1925 innehar, i förskott uppburit för juli månad 1925, om de dittillsvarande avlöningsbestämmelserna då fortfarande varit gällande;

XIII) förklara, att övriga av riksdagen med avseende å den definitiva löne regleringen för befattningshavare vid statsdepartement med flera verk lämnade medgivanden må i tillämpliga delar gälla även beträffande befattningshavare vid länsstyrelserna;

XIV) godkänna följande stat för befattningshavare vid länsstyrelserna, att tillämpas från och med budgetåret 1925—1926:

Stat.	kronor
Avlöningar till ordinarie befattningshavare vid länsstyrelse, förslagsanslag	2,636,700
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	50,000
Avlöningsförstärkning till landssekreterare och landskamrerare, förslagsanslag	124,000
Personligt lönetillägg till landssekreterare och landskamrerare, förslagsanslag	260,000
Övergångslön, förslagsanslag	110,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	675,000
Sakkunniga till biträde vid utredningar m. m.	9,000
Summa kronor	3,864,700

XV) besluta, att tjänsteman vid länsstyrelse, som kvarstår å sådan äldre avlöningsstat, med vilken icke är förbunden skyldighet att underkasta sig minskning eller upphörande av sportler, skall, vid indragning till statsverket av sportler för befattningshavare vid länsstyrelserna, erhålla gottgörelse för mistade sportler, beräknad efter medeltalet av den inkomst, tjänstemannen må anses hava åtnjutit av sålunda indragna sportler under den senast förflutna tid, såvitt möjligt ej understigande tio år, därför denna inkomst kan utrönas;

XVI) under femte huvudtiteln — med uteslutande av följande under avdelningen landsstaten uppförda anslag, nämligen

det ordinarie anslaget till tjänstemän och betjante vid länsstyrelserna, det ordinarie anslaget till sakkunniga till biträde vid utredningar m. m. samt det ordinarie reservationsanslaget till extra biträden hos länsstyrelserna m. m. — under avdelningen överståthållarämbetet och landsstaten under rubriken befattningshavare vid länsstyrelserna uppföra ett ordinarie förslagsanslag av 3,864,700 kronor;

XVII) under femte huvudtiteln till beredande av ortstillägg till landsfogden i Göteborgs och Bohus län för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag av 200 kronor;

XVIII) under femte huvudtiteln under avdelningen diverse nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till ålderstillägg, nu 650,000 kronor, med 100,000 kronor, till 550,000 kronor;

XIX) under femte huvudtiteln under avdelningen diverse uppföra det ordinarie förslagsanslaget till skrivmaterialier och expenser, ved m. m. med 1,200,000 kronor;

XX) under femte huvudtiteln till beredande av tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra förslagsanslag av 9,500 kronor;

XXI) under femte huvudtiteln för bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra förslagsanslag av 5,500,000 kronor.

B) avstå herr Lorichs ovanberörda motion, II: 389.

Stockholm den 22 maj 1925.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *A. C. Lindblad*, *A. F. Vennersten*, *Oscar Olsson*, *C. P. V. Nilsson* i Gränebo, *J. Nilsson* i Malmö, *J. G. Waller*, *E. A. Hallin*, *E. J. G. Rosén*, *A. R. Rooth*, *G. Kobb*, *J. B. Johansson* i Fredrikslund och *C. A. Carlsson* i Gävle;

från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Råstock, *K. V. Rydén*, *A. Wiklund*, *C. R. Jansson* i Falun, *S. Bengtsson* i Norup, *L. J. Carlsson-Frosterud*, *O. Olsson* i Kullenbergstorp, *A. Å. Törnkvist* i Karlskrona, *E. Kristensson* i Göteborg, *P. M. Olsson* i Blådinge, *B. F. son Holmgren* och *S. Persson* i Fritorp.

Reservationer:

1) beträffande *landshövdingarna* av herr *J. G. Waller*, vilken ansett, att utskottets yttrande borde hava följande lydelse:

»Vidkommande till en början — — — — — kommitténs förslag.

Med beaktande av nu berörda synpunkter och då utskottet, på sätt Kungl. Maj:t föreslagit, ansett, att *landshövdingarna*, förutom fast lön, torde böra komma i åtnjutande av representationsbidrag, samt då enligt utskottets me-

ning åliggandena för landshövdingarna i stort sett äro desamma i de olika länen har utskottet funnit skäligt, att en och samma lön bestämmes för samtliga landshövdingar, under det att representationsbidragen synas utskottet böra utgå med olika belopp. Utskottet vill föreslå, att den fasta lönen för landshövdingarna bestämmes till 18,000 kronor samt att representationsbidragen fastställas på följande sätt: nämligen för landshövdingen i Göteborgs och Bohus län till 7,000 kronor, för landshövdingen i Malmöhus län till 6,000 kronor, för landshövdingen i Gotlands län till 1,500 kronor, för landshövdingarna i Uppsala, Södermanlands, Kronobergs, Blekinge, Hallands, Västmanlands, Jämtlands och Västerbottens län till 2,500 kronor samt för övriga landshövdingar till 3,000 kronor.

Av nedanstående tablå framgår, huru de av utskottet sålunda förordade avlöningsförmånerna ställa sig i förhållande till de nuvarande och de av Kungl. Maj:t föreslagna:

L ä n	Ortsgrupp	Nuvarande			Enligt Kungl. Maj:ts förslag			Enligt utskottets förslag		
		Lön	Tillfälligt löneförbättring	Summa	Lön	Representationsbidrag	Summa	Lön	Representationsbidrag	Summa
Stockholms	G	13 000	4 000	17 000	18 000	3 600	21 600	18 000	3 000	21 000
Uppsala	E	13 000	4 000	17 000	17 400	3 600	21 000	18 000	2 500	20 500
Södermanlands	E	13 000	4 000	17 000	17 400	3 600	21 000	18 000	2 500	20 500
Östergötlands	D	13 000	4 000	17 000	17 100	3 600	20 700	18 000	3 000	21 000
Jönköpings	C	13 000	4 000	17 000	16 800	3 600	20 400	18 000	3 000	21 000
Kronobergs	B	13 000	4 000	17 000	16 500	3 600	20 100	18 000	2 500	20 500
Kalmar	D	13 000	4 000	17 000	17 100	3 600	20 700	18 000	3 000	21 000
Gotlands	C	13 000	4 000	17 000	16 800	3 600	20 400	18 000	1 500	19 500
Blekinge	D	13 000	4 000	17 000	17 100	3 600	20 700	18 000	2 500	20 500
Kristianstads	C	13 000	4 000	17 000	16 800	3 600	20 400	18 000	3 000	21 000
Malmöhus	E	15 500	4 000	19 500	17 400	4 800	22 200	18 000	6 000	24 000
Hallands	D	13 000	4 000	17 000	17 100	3 600	20 700	18 000	2 500	20 500
Göteborg och Bohus	F	17 000	4 000	21 000	17 700	6 000	23 700	18 000	7 000	25 000
Älvsborgs	D	13 000	4 000	17 000	17 100	3 600	20 700	18 000	3 000	21 000
Skaraborgs	D	13 000	4 000	17 000	17 100	3 600	20 700	18 000	3 000	21 000
Värmlands	E	13 000	4 000	17 000	17 400	3 600	21 000	18 000	3 000	21 000
Örebro	E	13 000	4 000	17 000	17 400	3 600	21 000	18 000	3 000	21 000
Västmanlands	F	13 000	4 000	17 000	17 700	3 600	21 300	18 000	2 500	20 500
Kopparbergs	E	13 000	4 000	17 000	17 400	3 600	21 000	18 000	3 000	21 000
Gävleborgs	F	13 000	4 000	17 000	17 700	3 600	21 300	18 000	3 000	21 000
Västernorrlands	F	13 000	4 000	17 000	17 700	3 600	21 300	18 000	3 000	21 000
Jämtlands	F	13 000	4 000	17 000	17 400	3 600	21 000	18 000	2 500	20 500
Västerbottens	E ¹⁾	13 000	4 000	17 000	17 460	3 600	21 060	18 000	2 500	20 500
Norrbottnens	G ¹⁾	13 000	4 000	17 000	18 195	3 600	21 795	18 000	3 000	21 000

¹⁾ Med kallortstillägg.

Vid bifall till Kungl. Maj:ts förslag skulle årliga kostnaderna för löner och representationsbidrag till landshövdingarna uppgå till 505,755 kronor. Enligt utskottets förslag skulle motsvarande kostnader utgöra 505,500 kronor.

Såsom av statsrådsprotokollet — — — — — må äga tillämpning, samt att utskottet förty bort hemställa,

A) att riksdagen må — — — — — 413 och 414,

I) fastställa följande ordinarie stat för landshövdingarna, att tillämpas från och med den 1 juli 1925:

Stat:

	Lön
1 landshövding	18,000: —
23 landshövdingar	414,000: —
	<hr/> Summa kronor 432,000: —

Anm. Landshövdingar äga såsom representationsbidrag uppbära följande belopp, för år räknat:

Landshövdingen i Göteborgs och Bohus län	7,000 kronor
Landshövdingen i Malmöhus län	6,000 "
Landshövdingarna i Stockholms, Östergötlands, Jönköpings, Kalmar, Kristianstads, Älvsborgs, Skaraborgs, Värmlands, Örebro, Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands och Norrbottens län, envar	3,000 "
Landshövdingarna i Uppsala, Södermanlands, Kronobergs, Blekinge, Hallands, Västmanlands, Jamtlands och Västerbottens län, envar	2,500 "
Landshövdingen i Gotlands län	1,500 "

Representationsbidrag utbetalas i samma ordning som lönen. Huruvida och i vad mån sådant bidrag må av landshövding uppbäras under ledighet, bestämmes av Kungl. Maj:t.

II) = — — — — — ;

III) = — — — — — ;

IV) höja det ordinarie anslaget till landshövdingarna, nu 318,500 kronor, med 221,500 kronor till 540,000 kronor;

V—XXI) = — — — — — ;

B) = — — — — — ;

2) beträffande *landshövdingarna samt länsnotarier och länsbokhållare av 1:a klass* av herr O. Olsson i Kullenbergstorp, vilken beträffande landshövdingarna gjort enahanda yrkande som herr Waller samt därjämte ansett, att utskottet bort tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag ifråga om länsnotariernas av 1:a klass och länsbokhållarnas av 1:a klass placering i lönegrad, och på grund härav hemställt, att anslaget till ordinarie befattningshavare vid länsstyrelserna måtte upptagas med 2,590,700 kronor och statens slutsumma till 3,818,700 kronor;

3) beträffande *personligt lönetillägg till landssekreterare och landskamrerare* av herrar A. F. Vennersten, E. A. Hallin, A. R. Rooth, J. B. Johansson i Fredrikslund och B. F. son Holmgren, som yrkat bifall till det i motionen nr 262 i första kammaren väckta förslaget, att beträffande ordinarie lands-

sekreterare och ordinarie landskamrerare, som övergå till den nya löne-
staten, skall gälla, att den, vilkens sammanlagda avlöning, tillfällig löne-
förbättring däri inbegripen, i medeltal under åren 1920—1924 jämte under
samma tid i medeltal uppburna sportler, överstiger vederbörandes avlöning,
däri inberäknad avlöningsförstärkning, för budgetåret 1925—1926, skall till-
delas personligt lönetillägg, motsvarande berörda överskott, dock högst
7,200 kronor för år räknat, med iakttagande att det sålunda bestämda löne-
tillägget skall successivt avskrivas på sätt Kungl. Maj:t föreslagit;

4) beträffande *landskanslister och landskontorister* av herrar A. C. Lind-
blad, A. F. Vennersten, A. R. Rooth, J. B. Johansson i Fredrikslund, S. Bengts-
son i Norup och B. F:son Holmgren, vilka yrkat, att landskanslister och lands-
kontorister måtte hänföras till lönegraden B 16 och till följd härav anslaget
till avlöningar till ordinarie befattningshavare vid länsstyrelserna måtte be-
stämmas till 2,685,700 kronor och slutsumman av staten för befattnings-
havarna vid länsstyrelserna till 3,913,700 kronor.

5) av herr S. Persson i Fritorp.
